

ՐԱՏԻՄԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՄԱՅԻՍ 30, 1913.

№ 22

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՄԷՔԹԵՊԼԵՐԻՄԻՉՏԵՆ ՄԷՄՈՒԼՐՄԸԶ

ՄԷՔԹԵՊԼԵՐԻՄԻՉ պիր սէնէ տահա պիրթիր-տիրէր, պիր գաչ կիւնտէն անլէր վաթանըմը-գա իչ իչիւն հազըրլանմըչ պինլէրճէ կէնճլէր թաղտիմ էտէճէքլէր, Պու խըտմէթլէրի իչիւն հէրլի վէ էճնէպի մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրէ միլլէթճէ վէ պիւթիւն վաթան նամընա թէ-չէքթիւրաթ պէյան էտէրիզ, էվլատլարըմըչ պու միւրէպպիլէրին թահթը իտարէսինտէ տահա եիւքսէք իտէպլարա սէվզ էտիւտիլէր վէ վաթանա խըտմէթ էթմէք իչիւն տահա զիյատէ միւլէսսիր վէսաթի մանէվլիյէ իլէ թէճնիզ էտիւտիլէր, իւմիտ էտէրիզ քի աթ-յարըմըչ անլէրին խըտմէթլէրինտէն իսթիֆա-տէ էտէպիլէճէք տիր:

Լաքին հէր պիր միւլէսսէսէնին վազիֆէսի սէնէ պէ սէնէ քէնտի իտէպլընը թէվաթի էտէ-րէք, գուսուրլարընը թասհիհէ չալըչմազ օլ-տուղու կիպի պու մէքթէպլէրիմիզին տէ «պու պիչարէ վաթանա աճէպա նէ՝ սուրէթլէ տահա զիյատէ իֆա ի խըտմէթ էտէպիլիլիզ» տէյու ճիտանն տիւչիւնէճէքլէրին մէմուլ էտէրիզ: Վէ պու սիւալլարընա գանաաթպախչ ճէվապ վէ-րէպիլմէք իչիւն հէր մէնպատանն էտիլէն թավսիյէ վէ իմաաթը պիլմէմուռնիյէ տինլէյէ-ճէքլէրին տէ գանն էտէրիզ:

Պու խուսուստա պիզ իլէք թամսիյէմիզի կիլիկիատա պուլուռնան գօլէճլէրէ վէ իտատի մէքթէպլէրէ թաղտիմ էթմէք իսթէրիզ, օ տա չու տըր քի, մէքթիւր մէքթէպլէր էրմէնիճէ լիսանըն կիլիկիա էրմէնիլէրի արասընտա թա-միմինէ չիմտիյէտէք օլտուղուռնտան զիյատէ սայ էթմէլի տիրլէր: Վաղաա միսիօնէր մէք-

թէպլէրինտէ թիւրքճէյէ խուսուսի էհէմմիյէթ վէրլմէսինին մազսէտինի անլար վէ թաղտիր էտէրիզ, Պու աթյարըն պիւթիւն էհալիսինէ խըտմէթ էթմէսի մէմուլ օլուռնան թալիմ ու թէրպիյէ միւլէսսէսաթընըն թիւրքճէյի տիկէր լիսանլարա թէրճիհ էթմէսի թապիլի տիր, եի-նէ տէ պու մազսէտ օ մէքթէպլէրտէ պուլուռ-նան էրմէնի թալէպէնին էրմէնիճէյի միւքէմ-մէլ պիր սուրէթտէ թահսիլ էթմէլէրինէ վէ մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրին էհալի արասըն-տա էրմէնիճէյի թամիմ էթմէք էմրինտէ լա-զըմ կէլէն չէվզ ու զայրէթի իպրազ էթմէլէ-րինէ մանի օլամազ:

Պու թէչէպպիւսին թրիախուս պիր էհալի արասընտա նէ գատար միւլէքիւթա թէսատիֆ էտէճէլինի պիլիլիզ: Լաքին էյէր մէքթէպլէ-րիմիզ անլէրտէ թէտէրրիւս էտէն չալիւրալէ-րին միլլիյէթլէրինէ պիր խըտմէթ իֆա էտէ-ճէք իսէ, անլէրին միլլի լիսանլարընը հէր եօլ իլէ թէչվիզ էթմէսի լազըմ սըր: Օ մէքթէպ-լէր քէնտի թասալվուրլարընը միլլէթ իչիւն նաֆըզ գըլմազ իսթէրլէրսէ պուռնուն իչիւն եէկեանէ չարէ միլլի լիսանլարը թէչվիք վէ թամիմ էթմէք տիր: Պու խուսուստա Մ. Թ. գօլէճլէրին վէ կիլիկիանըն պիր չօգ իտատի մէքթէպլէրինին խուսուսի զայրէթ էթմէլէրի վաճիպ տիր: Պու իսէ, միւլէսսէսաթըն էրմէնի լիսանը իչիւն մուլթէտիր մուալլիմէր թուլ-մասը վէ օ մուալլիմէրին չալիւրալէր արասըն-տա էրմէնի լիսանընա տօղրու չէվզ ու մու-հապպէթ ույանտըրաճազ սուրէթտէ իլլէմէսի իլէ միւլմէրին օլուր:

Եիւքսէք միւլէսսէսէլէրիմիզին նազարը

տիգգաթընը տալէթ էթմէք իսթէտիյիմիզ տիկէր պիր խուսուս իրն ի պէտի մէսէլէսի տիր : Իլմի պէտի տէմէքլէ էյի վէ ֆաիտէլի չէլէրի կիւզէլ վէ միւնասիպ պիր թարգտա եազապիլմէք ֆէննիսի անլաթմադ իսթէրիզ : Պու կիւն չու ուլանմըլ օլան էհալիմիզի քէլամ վէ գալէմէրի իլէ տէլալէթ էտէճէք օլան րէհպէրլէր լազըմ տըր : Պու նէվ րէհպէրլէր քիթապ վէ ղազէթալար նէչր էտէրէք մաթպուլաթ վասըթաըլա էհալիմիզին հէր սընըֆը իչիւն մանէվի ղըտա հազըրլամալը տըրլար : Պու կիւն էսէֆ իլէ կէօրիւյօրըզ քի միւթէալլէմ սընֆարասընտա էյի եազան վէ եազտըղը օգուռուլապիլէն քիմսէլէրիմիզ փէք ազ տըր : Տահա զիյատէ էսէֆ էտէրիզ քի , եազմաղա վէ եազտըղընը օգուլթուրմաղա մուզթէտիր օլուպ սայըտա ազ օլան մուհարրիլէրիմիզ տէ մէյտանը քիթապէթտէ նասիր կէօրիւնմէքտէ տիրլէր : Անլէրին եա ազըր իչէրլէ վազթլարը սօլու տըր , եախօտ եազմաղա չօգ հէվէն էթմէյօրլար : Պու կիւն պիզէ էյի եազանլար կէրէք տիր :

էյի եազապիլմէք իչիւն չօգ չէլէր լազըմ տըր : Էզճիւմէ էֆքեար ու թէսալվուրա մալիք օլմադ , անլէրի մանթըզի պիր սուրէթտէ թէֆէքքիւր վէ թէրթիպ էթմիչ օլմադ , էհալինին անվալ վէ ինթիյաճաթընը թամիզ էթմէք , գուզվէ ի միւթէխայիլէյի գուլանարադ հազիգաթլարը ինթիյաճա թաթպըզ էթմէք , պու խուսուսլարճա իտէալլար թէչքիլ էթմէք վէ նիհայէթ պու իտէալլարը ճալիպ պիր ուսուլտա իֆատէ էթմէք :

Իմտի էկէր մէքթէպլէրիմիզ մուհարրիլէր եթթիչտիրմէք իսթէյօր իսէլէր , չալիտլէրէ լիտանը էյի թալիմ էթմէքլէ պէրապէր , էյի վէ մանթըզի թէֆէքքիւր էթմէյի , եիւքսէք իտէալլար թէչքիլ էթմէյի , մէմլէքէթ վէ էհալինին անվալ վէ ինթիյաճաթընը էյիճէ թամիզ էթմէյի տէ էյօրէթմէլի տիրլէր : Պիզիմ մաթպուլաթ ալէմիստէքի մահտուտ թէճրիւպէմիզտէն սէյլէրսէք տէմէլիյիզ քի էյի եազանլարըմըզ պաիս ի էնտիչէ օլաճադ տէրէճէտէ ղայէթ ազ տըր , նիչէ եազանլարըմըզ եա անվալը հազըրէյի թամիզ էթմիչ օլմաթըլարը իչիւն ումուսի մէսէլէլէր իւզէրինէ եազըյօրլար , եա մէսէլէլի մանթըզի սուրէթտէ տիւչիւնմէտիքլէրինտէն մուղազ վէ տօնուզ եազըյօրլար , եա եազտըղլարընը թէնզիա կէօզիւլէ մուհաքէմէ էթմէտիքլէրի իչիւն ուզուս

եազըյօրլար , եախօտ եազտըղլարընա ճիւլա վէ ճէզպիլէթ վէրմէք իչիւն խէյալ վէ հիւսնի թապիաթը գուլլանմաթըլարընտան փէք ճալիպ վէ փարլազ եազմաթօրլար : Հէփ պու չէլէր մէքթէպտէ էյօրէնիլէճէք տիր : Ումուս մէքթէպլէրիմիզին հաթթա , իլմի իլահիյաթ մէքթէպլէրիմիզին պիլէ պու ճիհէթլէրէ չիմտիքիտէն զիյատէ էհէմմիյէթ վէրմէլէրի լազըմ տըր :

Մէքթէպլէրիմիզ էվլատլարըմըզա սալթ քիթապլար օգուլթմաղա իքթիֆա էթմէմէլիլէր , օգուսաղա պէրապէր թէֆէքքիւրիւ էյօրէթմէլի տիրլէր :

Սալթ թէֆէքքիւր էթմէյի էյօրէնմէքլէ գանաաթ էթմէմէլի տիրլէր , էյօրէնտիքլէրի հազիգաթլարը թաթպըզ էտէրէք աւէլի քիմսէլէր օլմաղա հազըրլանմալը տըրլար :

Եալընըզ քէնտի մէնֆաաթլարընը թէէմին էթմէքլէ իչէրի պիթմիչ տէյու գանն էթմէմէլի տիրլէր , կէօրիւպ էյօրէնտիքլէրի վէ քէնտի մէնֆաաթլարընա թաթպըզ էթտիքլէրի մալիւմաթլարը ումուս էհալիմիզէ թէլիւն էտէպիլմէլի տիրլէր :

Միլլէթիմիզի վէ մէմլէքէթիմիզի թէրֆի էթմէք իչիւն պու վազիֆէնին էհէմմիյէթի նէգատար թէէքիտ էտիւտ տէյեր :

Բահնիւնա պու պապտա մէքթէպլէրիմիզի թէչլիզէ ճիւզի պիր իըտմէթ իֆա էթմէք մազսէտիյլէ չէյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլուսմադ իսթէր , թէքլիֆ կէլէճէք Սեպտեմբերտէն իթիպարէն պիր սէնէ իչիւն տըր :

Շէյլէ քի , գօլէճլէրիմիզին Սինեօր սընֆը ազասընտան , միլլէթ վէ մէմլէքէթիմիզին անվալը հազըրէսինէ ալազատար օլան պիր մէսէլէ իւզէրինէ Բահնիւնանըն 4 սիւթուսընը իսթիապ էտէճէք գատար վէ պիզէ գանաաթպախչ ատտ օլուսմադ պիր պէնտ եազըպ կէօնտէրէնէ Բահնիւնա պիր մէճիտիյէ վէրէճէք տիր :

Թ . Գ . Գ .

ԱՍԻԱԻ ՕՍՄԱՆԻՆԻՆ ԻՍԹԻԳՊԱԼԸ

Եազընտա թիւրքիա իլէ Պալզան միւթթէֆիզլէրի արասընպա գաթի պիր մուհաճէտէ ի սուլիյէնին ինիգատը իլէ ֆէճայի ի հազըրէյի վէ հարպ ինթիմալլարընա նիհայէթ վէրիլէճէյի իլմիտ օլուսապիլիլէքլէ պէրապէր , Օսմանլը օրտուսուսուս մաղլուպիլէթի նէթիճէսիտէ թէհասսիւլ էտէն հալ ու վազիլէթին թէվիտ էթ-

տիյի նազիք մէսէլէլէրին քեաֆֆէսինի, տիւ-
լօմաթլարըն հալլ էթմիշ օլտուղու խտտիա է-
սիլէմէզ: Տիւլլօմաթլարըն մէշղուլ օլաճաղը
մէսաթլ՝ հալընըզ Պալզան չիպի ճէզիրէսինտէ
նիսպի պիր սիւքիւն վէ միւլազէնէթ թէէսիս
էթմէքսէն իպարէթ տէյիլ տիր: Սուլ՝ ու
միւսալէմէթ ի ճիհան իչիւն, Բումէլի ի Օսմանի
վարիւլէրինին հէնիսէն գազանսուզլարը հէր-
լէրտէ բահաթճա չալըչապիլմէլէրի քեաֆի
օլմազ: Թիւրքիանըն տա, էվրօփատա դայիպ
էթտիքլէրինէ մուգապիլ պիր Ասիա տէվլէթի
սըֆէթիլէ քէսպ ի գուլվէթ վէ իստէ ի հա-
յաթ էթմէք իչիւն լազըմ կէլէն վէսայիթի
էլտէ էթմէսի լազըմ տըր: Պէօլէ օլմայաճազ
օլուրսա՝ օթուզ սէնէտէն պէրու էվրօփա ի
Օսմանիտէ չահիտ օլտուղումուզ ինիլլալ վէ
մուգասէմէ հատիտաթընըն Ասիատա տա թէ-
քէրիւրինէ հազըրլանմալըլըք քի, պունոււն
նէթիճէսինտէ սուլ՝ ը ճիհան իչիւն փէք պէօ-
յիւք թէնիլքէլէր թէվէլլիւտ էտէր: Պու կիւն
սօն տէրէճէտէ մուհիւմ վէ մէվսուզ պիր
զաթըն, — քի Վիֆիլ տէյէ իմզա աթըյօր —
եաղտըղը պիր մէքթուպու տէրճ էտիյօրուզ:
Պունտա, Ասիա ի Օսմանիին հալ ու վազիլէթի
իզան էտիլիյօր վէ նէ՝ կիպի թէտապիլէ ին-
թիյաճ կէօսթէրտիլի անլաչըլըյօր: Պու զա-
թըն իսթիզալ իչիւն թաւսիյէ էթտիլիթէտա-
պիրի պիւթիւն թաֆսիլաթըլա գապուլ էթ-
մէմէքլէ պէրապէր, Ասիա ի Օսմանիի թէն-
տիտ էտէն թէնիլքէլէրին փէք կիւզլէ վէ
վազթ ու գէմանընտա թասվիր վէ իրայէ
էտիլմիշ օլտուղունու զանն էլլէրիզ: Պու
կիւն Թիւրքէր պիլէ, Բումէլի ի Օսմա-
նինին քէնտիլէրի իչիւն պիր սէպէպ ի զաաֆ
թէնքիլ էթմիշ օլտուղունու ինքեար էթմէզ-
լէր: Ասիա գըթտաընտա իսէ, Թիւրքլէր՝ տա-
հա ազղաւմ վէ սապիթ պիր միւլազէնէթ ի-
չիւն լազըմ կէլէն չէրայիթի պուլապիլիլէր,
Մամաֆիի Ասիատա տա էվրօփատա օլտու-
ղու կիպի Թիւրք նուֆուզունուն թէմէլնի
կէմիլէն պիր թազըմ էսպապ ը զաաֆ մէվ-
ճուտ տըր քի, պունոււն՝ Բումէլիտէքիլէրտէն
Ֆարզը անճազ քէմիլէթ Ֆարզը տըր, հօգսա
մահիլէթ վէ քէֆիլէթ իթիպարըլա իքիսի
տէ պիր տիր: Ասիա ի Օսմանիտէ առ թիւրք
էհալի պիլնիսպէ փէք չօգ տըր վէ Թիւրք
ըրզընա մէնսուպ շմայանլարըն պիր չօղու
Թիւրքլէրլէ տին գարտաչը տըր: Պէօլէ օլ-
մազլա պէրապէր, Արապլար ըրգ իսթիլաֆը

նէթիճէսի օլարազ, Բիւրտլէր էօթէտէն պէ-
րու գանոււնա ատէմի իթաաթլա մէլուֆիլէթ
սէպէպիլլէ՝ ազ չօգ հալը իսթիլաֆտա պու-
լունմուլար տըր քի, Թիւրք նուֆուզունա
արըզ օլան իսալէլտէն տօլայը չիմտիտէն սօն-
րա պու հալ տահա զիյատէ արթաճազ տըր:
Ֆազաթ պունա մուգապիլ Արապլարըն, Բիւրտ-
լէրին վէ էրմէնիլէրին՝ Օսմանը հուտուտու
խարիճինտէ կէօղլէրինի չէվիլէպիլէճէքլէրի
միւսթազիլ վէ քէնտիլէրինէ հէմըրգ պիր
հիւքիւմէթ հօգ տըր: էրմէնիլէր սօն
տէրէճէտէ մուղթարր վէ նա իւմիտ դալմատըզ-
ճա Բուսիայա իլթիհազ էթմէք իսթէմէզլէր,
չիւնքի Բուսիայա իլթիհազ էտինճէ էնիհա-
յէթ բուսալաճազլարըն պիլիլլէր: Թիւրքլէր:
Բումէլիտէքի էհալիլի տահա բահաթ վէ մէ-
սուտ եաչաթսալար իտի, պու ինթիմալ քի
Պուլզարլարըն, Սըրսլարըն, Բումլարըն, Պուլ-
զարիսթանա, Սըրպիսթանա վէ Եունանիս-
թանա իլթիհազլարըն թէէնիլէ հարարտը,
Ֆազաթ պունա թէմամըլա մանի օլմազտը:
Ասիա ի Օսմանիտէ պէօլէ պիր թէնիլքէ մէվ-
ճուտ տէյիլ տիր: Ֆազաթ Թիւրքիա հիւքիւ-
մէթի Ասիատաքի վիլայէթլէրինին իտարէսինի
թանզիմ էտէմէյէճէք օլուրսա, էվրօփատաքի
ֆէլաքէթէ օղրար վէ պունոււն նէթիճէսի
սուլ՝ ը ալէմ իչիւն տահա ֆէնա օլուր: էվ-
րօփա ի Օսմանի իչիւն օլտուղու կիպի, Ասիա ի
Օսմանի իչիւն թապիլի պիր թազըմ վարիսլէր
մէվճուտ օլմատըղընտան տիւվէլ ի մուգազա-
մանըն օ գէման տօղրուտան տօղրույա իչէ
միւտախէլէ էթմէմէլէրի գապիլ օլմազ: Սուլ՝
միւզաքէրաթը, Ասիա ի Օսմանիտէ իսլահաթ ը
էսասիլէ մէսէլէսինի պիլզարուրէ մէյտան ը
միւզաքէրէյէ չըգարմատան նիհայէթէ էրէմէզ:
Թիւրքիա իլէ միւթթէֆիլլէր արասընտա մէ-
սալի ի մալլիյէյի հալլ էթմէք իչիւն Փարիզտէ
ինիգատ էտէճէք գօնֆէրանստա, հարպըն նէ-
թիճէ ի զարուրիլէսի օլարազ Թիւրքիայա
թահիլլէ էալիլէճէք թէհանիւտաթ ը մալլիլէ հազ-
գընտա թէէմինաթ արանաճազ տըր: Թիւրք
ուսուլ ը իտարէսի մազուլ սուրէթտէ իսլահ
էտիլմէզսէ՝ պու թէէմինաթըն գըյմէթ ի ֆի-
լիլէսի օլմազ: էվրօփանըն մուլալէնէթի, հաթ-
թա պիր տէրէճէյէ գատար գօնթրօյու օլմազ-
սա, հիչ պիր իսլահաթ իճրասը գապիլ օլմա-
յաճաղընը Թիւրք ըրճալը հիւքիւմէթինին
քէնտիլիլլէրինտէն թազտիր էտէճէյինի իւ-
միտ էտէրիզ: էմին իզ քի տիւվէլ ի մուգա-

դա՛մանըն քեաֆֆէսի Թիւրքիանըն եալընըզ մէնֆաաթընը տէյիլ, իզզէթ ի նէֆս ի միլլի-սինի տէ նազարը տիգգաթա ալաճազլար տըր: «Վէքիլ» Թարաֆընտան Թաւսիյէ օլունտուղու վէճէլէ, Թիւրքիա, Ասիա ի Օսմանիտէ էրմէնիլէրլէ մէսքիւն օլան վիլայաթ հազգընտա տիւշիւնիւլէն Թարգը իտարէյի իհեա վէ Թէվսի էթմէյի, հայսիյէթ ի միլլիյէսի իլէ տահա գապիլ ի Թէէրիֆ պուլապիլի: Պու-նան իչիւն էվվէլա մուհարէպէ ի հազըրէ իլէ հիչ միւնասէպէթի օլմատան վազթըյլա՝ վու-գու պուլան պէյն էլ միլլէլ Թէահհիւտաթըն իճ-րասը լազըմ տըր: Պու. Թարգ՝ տիկէր վիլա-յաթը Օսմանիյէյէ տէ Թէշմիլ էտիլի ի տիւ-վէլ ի մուազգամանըն գօնթրօլու ալթընա վազ օլունուրսա, Օսմանլը իմիէրաթօրուղունուն Ասիատաքի նուֆուղունու Թազվիյէ իչիւն սաղլամ պիր էսաս հազըրլանմըլ օլուր: Թիւրք-րիճալը սիյասիյէսինի եալընըզ իսլահաթ իճ-րասը իչիւն տէյիլ, պունուն՝ էվրօփա եար-տըմը վէ գօնթրօլու իլէ իճրասը իչիւն իգնա էթմէք իւզրէ տիւվէլ ի մուազգամանըն միւթ-թէհիտէն իճրա ի Թէէսիլ էթմէսինէ ինթիյաճ հասըլ օլուրսա, էվրօփա ահէնկ ի տիւվէլիսի-նին մազիտէ օլտուղունտան զիյատէ միւլէսսիր պիր ալէթ Թէշքիլ էտէճէյինէ էմիլիզ:

Թալմզ

(Թանկն պու պէնտի տյնէն Թէրճիւմէ էտիպ պա-շընտա «Պունը հէփիմիզ օգունալըյըզ» տէյու եազմըշ տըր:)

ԱՀՎԱԼ Ը ՀԱՋԸՐԷ

Սուլի մեհեթիսի.—«Մէտէնի էվրօփայա գալ-սա սուլէ չօգտան իմզալանմըլ օլաճազ իտի: Լաքին Լօնտրատա օլաճազ տիպլօմաթլար ֆա-րիզտէ էյլէյիյօրլար: Պուլղարլար չէրաթի ի էսասիյէյի իմզալամաղա էլլէրի Թուլթմայօր, Եւնանլար իսէ Թատիլաթ իսթէյօրլար: Այնի զէմանտա մուհարէպէնին ասըլ չիտտէթինէ հէ-տէֆ օլմուշ վէ միւթթէֆիզլէրինին իքի միսլի ճան զայ էյլէմիշ օլան Պուլղարիա Թիւրքիա-նըն զարչըսընտա ճէսիմ պիր օրտու իլէ պէք-լէմէք մէճպուրիյէթինտէ տիր: Պունլար ասըլ խէլաս էտիճի օրտու օլտուղու կիպի. չիմտի տէ կէչիտ պէքճիսի տիրլէր: Միւթթէֆիզլէրի իսէ սէրպէսթճէ Մաքէտօնիատա ասքէր ճէմ էտիյօրլար: Պունուն նէ գատար ասի պիր մուամէլէ օլտուղունու տիւնեա սէյր էտիյօր:

Եունանլար վէ Սըրպլար պու կիպի մէթօտլար իլէ մատտէթէն դազանտըզլարընա պէտէլ էվ-րօփա նազարընտա ախաղի Թէէսիլ վէ հիւսն ի Թէվէճճիւտէն զայիպ էտիյօրլար: Սըրպլըա-րըն Մանասթըր իւզէրինէ օլան իտտաալա-րընտա հազգըլ պիր նօգթա հօգ տըր: Մա-նասթըր էվվէլա պէյնլէրինտէքի ահանամէ մուճիպինճէ վէ սանիէն օրատա պուլունան ֆաալ վէ զէքի էհալինին՝ լիսանէն, աաէթէն, ըրգէն, Պուլղար օլմասը հասէպիլլէ Պուլղա-րիանըն տըր: Օնլար էճտատլարտան պէրու հիւրրիյէթ իչիւն աղ գան տէօքմիշ տէյիլ տիրլէր: Պուլղար օլտուղու իչիւն տալմա Թիւրքլէր Թարաֆընտան իհրազ էտիլմէյէ հազըր օլմուշ օլան պիր քէօյ չիմտի ֆիքրինի Թէպտիլ էտէմէզ: Էյէր միլլիյէթ վէ ըրգ միւ-նասիպէթի եէրինէ ֆիւթուհաթ վէ իտարէ ի մասլահաթ գաիտէսի Թաթպըզ օլունուր իսէ չօզ կիւճլիւքլէր զուհուր էտէճէք տիր: Պունուն միսալի կէօզ էօնիւնտէ տիր: Բու-սիա՝ Բումանիալը մէմլէքէթի օլան Պէսարա-պիայը ալըպ սատէ Պուլղար օլան Տօպրուճայը Բումանիայա վէրտի: Շիմտի իսէ օ զէմանըն էքսիյինի Թէմամլամազ իւզրէ սալթ Պուլղար եուրտու օլան Սիլիսթրէյի տէ Բումանիայա վէրտիլյօր: Իքի էհալինին հազգը զասպ օլուն-տու վէ պունա Թալիզաթ տէնիլյօր: Եու-նանիսթան Սէլանիքէ մալիք օլմալը տըր, լա-քին արգատա պուլունան Սէրէզ ճիհէթլէրինէ հիչ պիր հազգը օջտազ, Պունուն իչիւն պիր Թալիզաթ վէրիլէճէք իմիշ վէ պու տա պիր Թէք Բում պուլունմայան Կօրիցա Թարաֆը օլաճազ իմիշ: Եունանիսթանա պիր, Թալիզաթ վէրիլսին, լաքին Բում էհալի պուլունտուղու եէրտէն վէրիլսին: Ասրլարտան պէրու Թիւրք պօյունտուրուղու ալթընտա պուլունան եէր-լէրտէ Ատալար գատար խալիս Բում գալմըլ պիր եէր հօգ տըր: Պու ատալար Եունանա վէրիլմէլի տիր ինկիլթէրա պունը ետիապիլիլ վէ Գըպըրս ատասընը տախի վէրմէլի տիր, զիրա պիզէ նէ մալիյէճէ նէ հարպ նօգթա ի նազա-րընտան պիր էհէմմիյէթի օլմատըգտան մատա, օ էհալի տաիմա վալիտէ վաթանլարընա իլ-թիհազ իչիւն հասրէթ չէքմիյէր տիր: Պու հօլ իլէ սալթ Եունանիսթանա տէյիլ իլա տիւնեանըն սէլամէթինէ վէ Արնապուլունուզա հէմ Պուլղարիայա խըզմէթ էթմիշ օլուրըզ: Եունանլարա չարթ գօնուլմալը տըր քի, ա-տալարը վէ Գըպըրսը ալարազ հօգարըտան

կէօզլէրինի գալտըրաճագ տըրլար: Պու հօլիլէ սուլհ չափուճագ թէգարրիւր էտէճէք տիր:» (Նեյշըն պուռնտան սօնրա թագմինաթ մէսէլէ-սինտէն պահս էտիպ Թալլըգտա Վեֆիլ իմզալը պէնտէ իմաաթտա պուռնտըգտան սօնրա Ա-նատուռ հագգընտա էֆքեարընը չու սուրէթլէ պէյան էտիյօր:» «Պիզճէ Անատուռլը թագ-սիմ էթմէքտէն իսէ ումուլ մէմլէքէթի պիր գօնթրօլ ալթընա պօյմագ տահա մագուլ տըր:... էրմէնիլէր ագըլը տըրլար վէ այրը պիր իտարէ թալէպ էթմէյօրլար: Օնլարըն թալէպի գուվվէթլի փօլիս վէ էվրօփա քէ-ֆալէթի ալթընտա ատալէթ տիր: Պու թաս-թասմիմ օլուռն փրօֆէլէր իլէ գաթլը ամ-մըն էօնիւ ալընամագ: էմր Իսթանպօլտան կէլտլիյնտէ գըրղըն օլուր: Ատանա վագաասընը ունուլթմայալըմ: Կէյմիլլտէ վագը օլան միւս-թագպէլտէ թէքէրրիւր էյլէր: Մագիտէ օլտը-ղընըն սէպէպի Ինկիլթէրրա իլէ Ալամանեանըն պիրպիրինէ գըսգանմասը իտի: Պիզ Թիւրքի-ատա պիր սուրի իսլա-թ փրօղրամընա ինան-մայըզ: Ալամանիա իլէ Իթթիհատ էտիպ Թիւր-քիայա հագիդի տօսթլուգ էթմէք իւզրէ խու-սուսի մէնաֆիլէրի թէսվիյէ էտիպ, գըթալ եա սու ի իտարէյի տէֆ վէ հագիդի մէտէնի պիր հիւքիւմէթ օլմասընա եարտըմ էթմէլի իզ: Պու Իթթիֆագ հասըլ օլաճագ իւմիւտին-տէ իզ:

Նեյշըն

Թիւրքիանըն մայիլիսի.— Փարիզտէ իճթի-մա էտէճէք օլան գօնֆէրանսըն թէսվիյէ է-տէճէքլէրի մէսէլէլէր, թագմինաթը գապուլ եա ըէտտ էթմէք, տիւլուռն ը ումուլիլէտէն միւլթթէֆիզլէրէ տիւլէն հիսսէնին թէֆրիդի, չմէնտըֆէրլէր, լիմանլար վէ զայրհիւմ տըր-լար: Պու միւռնասիպէթլէ Թիւրքիանըն ահվալ ը մալիյէսի մէվգու ը պահս օլաճաղընտան ա-նըն մագի վէ միւսթագպէլի հագգընտա մա-լիւմաթ վէրմէք իսթէրիզ: Թիւրքիա իքի սէ-նէտէն պէրու մուհարէպէտէ օլուպ ֆագլա մասրաֆլար էյլէմիշ վէ պու փարալարը պան-գալարտան, ըէֆիտէն, ֆէնէրլէր իտարէսին-տէն գըսսա միւստէթ իչիւն իսթիգրազ էտէ-րէք վէ տախիլ իսթիգրազ իլէ թէտիյէ էյլէ-միշ տիր: Պու միւսթաճէլ պօրճլարը ճէմ է-տէճէք օլուր իսէք 20 միլիօն լիւրայա պալիզ օլուր: Շու տախի ունուտուլմամալը տըր քի

պու եէնի ըէֆիմ գուվվէթէ կէչմէգտէն, պէօյ-լէճէ թէրաքիւմ էթմիշ 19 միլիօն լիւրա պօրճ մէվճուտ իտի: Պուռնարը գարչըրամագ իչիւն 39 միլիօն լիւրա լագըմ տըր: Մագի իչիւն պու գատար: Միւթագպէլէ կէլինտիքտէ էհէմօ օ-լան չէյ պիւտճէնին գափանմասը տըր: Կէչմիշ 1327-28 սէնէլէրի պիւտճէսի նէ՞ գատար աչըգ քիմսէ պիլմէյօր, լաքին 1329 սէնէսի պիւտ-ճէսինի գափաթմագ իչիւն 8 միլիօն լիւրա լա-գըմ տըր: Պու ատէթա օլան պիւտճէ տիր, լաքին Թիւրքիանըն հալը հագըրընը տիւլիւ-նէրէք ախէր մասրաֆլար տախի հիսապա ա-լընմալը տըր, եանի հարպիյէ վէ պահրիյէ մուհիւմաթը, Իսթանպօլուռն մուհաֆագասը թէտարիքիւթը, չմէնտըֆէր, հօլ, լիման, իս-գա վէ սաիր մասրաֆլար. ատլիյէ, գըաաթ, մէարիֆ, փօլիս իչիւն օլանլար տա պէր թա-րաֆ օլսուռն: Պու ճիւմլէսի իչիւն հիշ տէյիլ 40 միլիօն լիւրա լագըմ տըր քի ճէման 87 միլիօն լիւրա գարուրի մասրաֆ օլաճագ տըր: Պու մէպաղ Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա կիպի գէն-կին վէ գուվվէթլի տէվլէթ իչիւն պիլէ միւշ-քիլ պիր մէսէլէ ի մալիյէ տիր: Թիւրքիա կիպի հէր իսթիգրազ էթտիլինտէ էն ալա իրատընը ըէհին գօյմատան փարա պուլաւայան վէ իս-թիգրազ էթմէտիքճէ հիշ պիր վարիտաթ մէն-պար հասըլ էտէմէյէն պիր հիւքիւմէթէ կէլին-տիքտէ՝ պու մէսէլէ հալը միւլթիւսիզ օլա-ճագ տըր: Պու մէսէլէնին գարուրի օլան գըս-մը, էսքի պօրճլարըն վէ եէնի մուվագգաթլարըն թէսվիյէսի տիր: Էվվէլքի զավալը ապիլիլէր չօգ պէքլէտիլէր, պիր հօլ իլէ պիրագ տահա պէքլէտիլէպիլիլլէր, ֆագաթ չու պիր գաչ սէնէտէն պէրու ալընան միւսթաճէլ պօրճլար թէտիյէ օլուռնմալը տըր: Օնլար թիւճարըն գամպիյալը պօրճու կիպի ալընմըշ վէ պէտէ-լինէ պօնօ վէրիլմիշ տիր, վէ կիւնիւստէ էօ-տէնմէտիյի հալտէ հիւքիւմէթ միւլթիւս օլուր: Պու 20 միլիօն նէ՞րէտէն վէրիլէճէք, պիլա չիւպհէ Փարիզ, Լօնտրա վէ Պէրլին պանգա-լարընտան: Իշթէ կիւճիւք պուրատա տըր: Յուն. 19տա եաղտըղըմըզ կիպի Ֆրանսըզ մա-լիյուռնտան պիրի չէօյլէ սէօյլէյօր իտի: «Պի-լա չիւպհէ Թիւրքիայա փարա՝ վէրիլիզ, լաքին Թիւրքիա տա վատ էթտիլի պագը իսթիյաղ-լարը վէրմէլի տիր, եանի մապէյն իւն նէհրէյ-նին իսգասը, Գարա տէնիզ վէ Պաղտատ չմէն-տըֆէրի կիպի:» Շու սահիս տիր քի պու փա-րանըն քեաֆֆէսի չիւտի լագըմ օլմայաճագ,

լաքին զարուերի պօրճլար վէ սէնէ պիւտճէսի-
նին 8 միլիօնը, եինէ պէօյիւք պիր մէպլաղ
թէշքիլ էտէճէք վէ մէսէլէ եինէ կիւճէ տիւ-
չէճէք: Մալիյուն պու փարայը վերմէք իչին
էհալիյի նա՞սըլ զանտըրաճագ, մուհարէպէ իլէ
ալթիւսթ ոլմուչ վէ միւսթագպէլի հագգընտա
էն էյի տօսթլարընըն պիլէ էմին ոլմատըղը պու
թիւրքիայա փարալարընը սաչմագ իչին հիւ-
քիւմէթլէր էհալիյէ միւսաատէ էտէճէք մի:
Պունուն իչին իքի եօլ տիւչիւնիւլիւյօր, պիրի
թիւրքիայա էվրօփանըն քէֆալէթիյէ պէօյիւք
իսթիդրագ էտիպ մալիյէ իւզէրինէ գօնթօլ
մէմուրլարը գօյմագ, չէօյլէ քի օնլար պիւտ-
ճէտէ իսթէմէտիլքլէրի գըսմընա փթօ հագ-
գընա մալիք օլտունլար, աիկէրի, պու մէմուր-
լար հէր պիր սարֆիյաթա քէնտիլէրի պիր
իլմուսապէր վերսինլէր: Պու Միւսիւ Լօրանըն
փրօթէսի տիր քի հէր պիր սարֆիյաթ էվ-
վէլճէ (սօնրա տէյիլ) թաասըղ օլունսուն: Պու
վաղիֆէ տիյունը ումուսիյէ իտարէսինէ թէվ-
տի օլունապիլիւր չէօյլէ քի օնլար վէրկիլէրի
ճէմ էտիպ սարֆ էտէպիլիւրլէր: Պունտա չու
իթիւրագ վար քի թիւրքիա քէնտի մունաֆա-
ղասը, հարպիյէ վէ պահրիյէսի իչին փարա
սարֆ էտէճէյի վաղթ էվրօփալըլարըն ըէյինի
ալմասը իճապ էտէճէք, պու իսէ տէվլէթին իս-
թիլալիյէթինէ իալէլ կէթիլիւր: Պու իթի-
րագա պէտէլ տիւչիւնիւլիւյօր քի մուսայէն պիր
միւստէթ իչին թիւրքիանըն թէմամիյէթի
տիւվէլ ի մուսղղամա թարաֆընտան թահթը
թէէմինաթա ալընսըն: Պունա թիւրքիա իթի-
մատ էտէպիլիւր մի, եախօտ տէվլէթլէրին
քեաֆֆէսի պու քէֆալէթէ րաղի օլաճագլա՞ր
մը, ախէր պիր մէսէլէ տիր: Ախէր պիր թէքլիֆ
իսէ մալիյէտէ միւսթէշարլար գօյմագ տըր քի
փարա էվրօփատան կէլէճէք օլտուղունտան
օնլարըն նասիհաթընա իսթէր իսթէմէղ էհէմ-
միյէթ վէրիլէճէք տիր: Օսմանլը մուրախիաս-
լարը պու խուսուստանէ տիւչիւնիւյօրլար, նէ
ճէվապ վէրէճէքլէր, պիլմէյիլ, չու վար տըր
քի տօղրուտան գօնթօլա րաղի օլմայաճագ-
լար, ֆագաթ չու ճիհէթ աղաշըլըյօր քի հարպ
մասրաֆը էվվէլքի կիպի օլմայաճագընա վէ
մէմլէքէթին իմարընա զիյատէ էհէմմիյէթ վէ-
րիլէճէյինէ թէէմինաթ վէրէճէքլէր: Շէօյլէ քի
հարպիյէ պիւտճէսի 5 միլիօնը վէ պահրիյէ
1½ միլիօնը թէճավուղ էթմէյէճէք, վէ սուլհ
զէմանընտա օրտունուն ատէտի 100000տէն
զիյատէ օլմայաճագ տըր: Գօնթօլ մէսէլէ-

սինտէ իսէ թագմինաթ վէրմէքլիյի գաթիյէն
րէտտ էտիպ էֆքեաըը ամմէյի թէհիճ էթ-
մէյէճէք տէրէճէտէ պիր սուրէթ ի թէսվիյէ
պուլմագա սայ էտէճէքլէր տիր:

Տէյի թէքլիւրաֆ

Տէրսիւ մէպուս ք սապըղը Լուրճի Ֆիքի պէյ
Ազատամարտ մուհարրիլէրիճէն պիլիյլէ միւս-
գորքնագ պէյանսը ք աքիյէթ պուլսնմուս քը:—

«Վաղիյէթ պէրրագ տէյիլ տիր, վէ միւս-
թագպէլին միւչէվվէչ օլմասը պէնի միւզթա-
րիպ էտիյօր: Հագիգաթը նի՞չին քէթմ էտէ-
յիմ, հիւքիւմէթ ի հագըրէ պանա գաիմ կէօ-
րիւնմէյօր: Ինսան պիլմէյօր քի, էյէր թէքրար
պիր հարաքէթ պաչ կէօսթէրիւսէ, չիմտիքի
հիւքիւմէթէ քի՞մ ետխօտ քի՞մլէր խալէֆ օ-
լաճագ: Տահա էյի պիր գապինէ կէլէպիլիւր,
լաքին աքսիսի տէ վուգու պուլապիլիւր: Մա-
մաֆիհ, մէմլէքէթին սէվիյէ ի ֆիքրիյէսինի
նագարը իթիպարա ալարագ, պէլքի տահա
զիյատէ ֆէնասընտան գօրգմագ իճապ էտէր:
Տօղրու տըր քի եհնի թէշքիլ օլունաճագ պիր
գապինէյէ կիրմէքլիյիմ թէքլիֆ օլունտու,
ֆագաթ պէն ըէտտ էթմէտի իսէմ տէ, գա-
պուլ էտէպիլմէմ իչին պիր թագըմ չարթլար
գօտուս: էյէր ատալէթ վէ ինթիրասաթը սի-
յատիյէնին թէսքին օլմասը արղու օլունույօր
իսէ, լազըմ տըր քի գապինէ՝ պիր ֆըրգայա
մէնսուպ ազալարտան միւթէչէքքիլ օլմասըն:
Թապիր ի ախէրլէ օ՝ մէմլէքէթին մուլթէլիֆ
միւթէրագգի ճէրէհանլարընը թէմսիլ էթսին:
վէ զաթէն լուղէթին մանա ի հագիգիսիլէ
ֆըրգա գալմատը: Պունան՝ մէմլէքէթի
ալթիւսթ էթտիյի կիպի մէնֆաաթը չախսիյէ
իւզէրինէ միւսսսէս օլան ֆըրգալարը տախի
սիւփիւրիւպ կէօթիւրտիւ: Պէնիմ իայալ էթ-
տիյիմ հիւքիւմէթ՝ պիր սէօլլէ, «սէլամէթ ի
ումուսիյէ» ֆիւքիւմէթի օլմալը տըր: Պանա
պէօյլէ պիր հիւքիւմէթ թէէմին էյէյին վէ
պագիսի քէնտիլիյինտէն օլուր: Մէմլէքէթի-
միղին պու տէրտլէրինի իզալէ էթմէք իչին
պիր աղ ազլ վէ հիւսն ի նիյէթ քեաֆի տիր:
Թապիի հիչ պիր մէշրութի հիւքիւմէթ հօգ քի
սիյասի ֆըրգալարը պուլունմասըն վէ զաթէն
պէնիմ խայալ էթտիյիմ գապինէնին իլք վա-
զիֆէսի 18ինճի ասրտա ինկիլթէրրատա օլտու-
ղու կիպի, հագիգի սիյասի ֆըրգալար թէշքիլ
էթմէյէ սարֆը զայրէթ էթմէք տիր: Ֆագաթ

պոռնոսն իշխան շարթը Եվզէլ մաթպուռաթըն հիւրը օլմասը տըր: Հիւրը յէթ ի քէլամ օլմասն վէ թասալվուրլար սէրպէսթճէ պէյան օլունուպ տա ֆիքրէր զապթ օլունմայան պիր մէմէքէթաէ ֆըրդա հայաթը նա՞սըլ իսթէրսինիք քի վիճուտա կէլէպիլսին: Հիւրը օլան պիր մաթպուռաթ՝ հիւքիւմէթի իրչատ էտէր, թէնվիր էտէր: Պիթարաֆ պիր հիւքիւմէթ իսթէմէքլիյիմին սէպէպի, մէպուսան ինթիխապաթընըն սէրպէսթճէ իճրա էտիլէպիլմէսի իշխան տիր: Մէպուսան ինթիխապ օլունուպտան սօնրա պու մուվազգաթ գապինէ իսթիֆա էտէր վէ փարլամէնթօնըն իթիմատընը հաիզ օլան պիր եէնի գապինէ մէվգի ի իզթիտարա կէլիր: Ինթիխապաթ հագիգաթէն սէրպէսթ օլուր վէ ինթիխապաթ միւպարէզէսի հիշ պիր սուրէթլէ թագեիգ էտիլմէզսէ, անասըր Ե ահարանէնին զալիպ կէլէճէյինէ էմինիմ: Տիւշար օլունուզումուզ շու պէլալարտան սօնրա, վասի իսլահաթ թաթպիլգ էթմէք վէ վահտէթ ի Օսմանիյէնին խալէտար օլամայաճաղը սօն հուսուտա դատար, յիւլթիւն միլլէթլէրի մէմնուն էտիպ անլէրին հուգուզընը թէնմին էթմէք արթըգ պիր զարուրէթ տիր: Ատէմ ի մէրքէղիյէթ հագգընտա պէյանը Ե ֆքեար էթմէյէ լիւզիւմ կէօրմէյօրոււմ, զիրա օ՝ զաթէն ումոււմըն թալէպ էթտիյի պիր շէյ հիւքիւմէնէ կիրմիշ տիր: Կէօյա իսլահաթ թաթպիլգ էթմէք իշխան դօմիսիօնլար թէշքիլ օլունմասը, անճագ կէօգ-պաղլամպաճ օյունընտան պաշգա պիր շէյ աշլիլ տիրէր: Նիշխան դօմիսիօնլար իրսալ էտիյօրլար: Մահալը իւզէրինտէ «թէտգիգաթ», էթմէք իւզրէ մի. ֆագաթ պիզիւմ էօմրիւմիւզ պու կիպի թէագիգաթ իլէ կէչտի: Տէհրլէրտէն պէրու զաթէն պաշգա պիր շէյ էթտիյիմիգ օլմամըշ տըր: Պիգի լազըն օյսն իշ ֆիր: Եունանիսթանը, Պուլկարիայը վէ սաիր արազիմիգի պու «թէտգիգաթ» եիւզիւնտէն զայ էթտիք: Արթըգ պուսնան փազըն շապաշա քեհանիլը kshkshից:

Փօնախար. — Բօսոպ տաղլարը օրթասընտա Փօմաղլար իլէ մէսքիւն զայէթ կիւղէլ Չէփինէ վատիսի վար տըր: Օսմանը հուսուտա պուրատան պիր ազ էօթէտէ պաշլար իտի: Պու վատիտէ 7 քէօյ վար քի եալընըգ պիրի իրիսթիյան տըր: Յիւնճիւ Սուլթան Մէհմէտ կիւնիւնտէ (1643-1587) պուրատաքի ճիւմէլ Պուլ-

ղարլար իսլամիյէթի գապուլէ մէճպուր օլունուլար: Պազըլարը գաշտըլար վէ սօնրա ալտէթ էթմէյէ միւստատէ օլունուպտա պու իրիսթիյան քէօյիւնիւ թէշքիլ էյլէտիլէր: Բիւլայէթէ նաղարէն պիր նուֆուլը թիւրք «Միւմին իսլամլար արասընտա պազը քեաֆիլլէրին պուլունմասը ֆաիտէլի օլունը» տէյու պահս էթմիլ վէ պու եօլ իլէ գալմըշլար: Պու աէֆա թաթար փազարճըգտան հօլա չըզըպ էլլի Տէրէտէն կէչէր իքէն հէր աաըմտա պու էհալիլէրաթ կէլիյօր իտիք: Արապլար իլէ կիտիպ կէլիյօրլար վէ հէր շէյլէրի էվլէլքի կիպի իտի, եալընըգ պաշլարընտա շաիգա վար իտի: Գարըլարըն եիւզլէրի աչըգ վէ իսմին նէ՞ տիր տէյու սօրտուղումուզտա հէր պիրի, եհնի իսմիլ իվան շըր, Նիգօշա շըր, տէյու ֆէրան շէհրէ իլէ ճէվապ վէրիլլէր իտի: Չէփինէ վատիսիտէ 12 պին քիլի վաֆթիլ օլունուլար վէ պու հարաքէթ Բազըգ, Տրամա վէ Մակէգոնիայա նէշը օլունուպ քեաֆֆէնի էճտատլարընըն մէզէպինէ բուճու էթտիլէր: Բօսօփտա արթըգ ֆօմաք եօզ տըր, Պուլղար վար: Էհալի իւզէրինէ աճալըպ պիր թէպտիլաթ կէլմիշ տիր: Պու Լիւլէ Պուրկազ ֆիւթիւհաթընտան տաճա աճալըպ պիր վազըա տըր: Պու թէպտիլաթ իճպարսըզ վէ միւնաղաասըզ մէյտանա կէլմիշ տիր: Մինարէլլէրի աշաղը ալտըլար վէ չիմտի ճամիլէրտէ իրիսթիյան իպատէթլէրի օլույօր: Գարըլար արթըգ եիւզլէրինի վէ քէնտիլլէրինի ինսանլարտան սաղլամայօրլար վէ տուտագլարընտա թէպէսսիւմ օլարազ եէնի իսմէրլինի խապէր վէրիյօրլար: Էթմէսի կիւնիւ Գօրօլաթ քէօյիւնէ կիթաիք վէ էվլէլտէն ճամի օլան մահալտէ այինի բուհանիտէ հազըր պուլունտուգ, տիւվարլարտա էլան թիւրքճէ եազըլար վէ այէթլէր տուրույօր իտի, էրքէք գարը վէ չօճուգ 500 քիլի մէվճուտ իտիլէր, գարըլար պէպէլլէրինի արգալարընա պաղլամըշ օլարազ ֆէրան վէ միւթէպէսսիւմ իտիլէր, չօճուգլար տախի քէյփիլ կէօրիւնիյօր իտիլէր: Գեաֆֆէսի Բահանայա պազըպ օ խաչ չըգալընճա հէման քէնտիլլէրի տէ չըգարըյօրլար իտի: Իպատէթտէն սօնրա պիր գահվէխանէյէ կիթաիք, իսթիյար զէնկիւնլէրտէն պիրի պու թէպտիլաթտան իշթիքեա էտէրէք «Էհալիլէ ճէպր իսթիմալ էթտիլլէր» տէյօր իտի: Չիւնքի արթըգ օլ Փօմաղլարը իսթէտիյի կիպի, մէնաֆիինէ գուլլանտապաճագ իտի: Փօմաղլար քէնտի իրիսթիյան պիրատէրլէրի

ալագայա կիրիպ արթըգ քէօր քէօրինէ
վա թապի օլմայօրլար: Ախէր պիր իսթի-
տէտի քի «Պու պիզիմ ըէյիմիզէ մուսա-
տիր, լաքին կէլէճէք սիւսիլէ իչիւն չօգ
տէլի օլաճագ տըր: Իսթիյարլար գարու-
նն էօնինտէ պաշ էյմիշլէր, կէնճլէր իսէ
մէսրուր տըրլար: Պունլարըն արասընտա
իրիսթիյան նիքհաշլէրի իճրա օլունույօր
գազը էվլէրի զիյարէթ էյլէտիք իսէ կէ-
նր թէպէսսիւմ էտէրէք պիզիմ իլէ կէօ-
տիւլէր: Փօմաքլար հալընըզ Պուլղարճա
րլէր կէրչի պիր գաշ տէնր էվլէլ իսլա-
թի գապուլ էթմիշլէր իսէ տէ պու աին
բընտա պիր շէյ էօյրէնմէմիշլէր, ճէհալէթ
տէ հաշայրպ տիւնեանըն թէրագըսընտան
ապէր գալմը տըրլար: Էվլատլարընը
ղար մէքթէպլինէ հօլլամաղլար իտի լաքին
ոա թիւրք մէքթէպի աչան օլմատը: Լի-
արը կիպի թէրէննիւմլէրի վէ ատէթլէրի
ի թամ իրիսթիյան գօմշուլարը կիպի տիր
օգլարը հալա իրիսթիյան աիլէլէրէ գա-
էթլէրինի իզլէյէպիլիլիլէր վէ այնի լաղըպը
ըյօրլար: 1876տա մէշհուր Պաթագ գաթլը
ընը հափան պու փօմաքլար իտիլէր, օլ
թ Մավի ըէսալէլէրտէ զիքր օլունան Հաճի
պունլարըն ըէիսի իտի: Պու 250 պին քի-
ն էօմրիւնտէ հապըլ օլան թէպատիլաթ հա-
սթէն միւճիգաթ կիպի տիր: Թիւրքլէրին
իւք մուալէնէթ պէքլէտիքլէրի պու գալմ
ըգ հօգ տըր: Անլէր արթըգ քէնտի իրիս-
ն պիրատէրլէրինէ կեալիւր նազարը իլէ
մայօրլար, անլամը տըրլար քի տին սէ-
ինտէն միւնֆէրիտ գալարագ սապըգ
լարը թէրագը էյլէր իքէն քէնտիլէրի
տէ գալմը տըրլար: Անլէր գանի օլտու-
քի արթըգ իլմ ու թէրագը վէ իճթիմա ի
տ ալագալարա ալտէթ էյլէմիշ տիրլէր:
ղար հիւքիւմէթի տաթի պունլարտան իս-
ատէ էտէճէք տիր, օրատա ասքէր սագ-
սղա մէճպուր օլմատըգտան մատա պուն-
ոան 20 պին գուլվէթլի ապէր ալապիլէ-
տիր:

Նիր Իսր

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

ԷՐՄԵՆԻ ԳԱՏՐԵԼԱՐԸՆԸ ՍՐՀՀԷԹԻ

ՏՕԳ. Ա. 3. ՃԷՊԷՃԵԱՆ

Պիզ թիւրքիւրտա թէմէքքիւն էտէնլէր, էր-
քէք հա գարը ճիւմլէթէն սըհէթ նօգթա ի նա-
զարընտան փէք չօգ իսլահաթա ինթիյաճըմըզ
օլտուղը ինքեար օլունմուշ պիր հագիգաթ իսէ
տէ, պու խուսուստա թաիֆէ ի նիսանըն հալը
տահա զիյատէ տիգըաթ վէ ըիգգաթա շայան
օլտուղու էթթէտէն պէրու մալիւմ օլան պիր
վազըա տըր:

Պու մէմլէքէթին էրքէքլէրի, այնի իգլիմ
վէ հալ ու քէյֆիլէթլէրտէ պուլունան հէր
հանկը պիր մէմլէքէթին էրքէքլէրի գատար
գուլվէթլի, էյի նէմա պուլմուշ վէ գալի իւլ
պիւննէ իսէլէրտէ, փէք տիգգաթա շայան տըր
քի, գարըլար սըհէթ վէ վիւճուտէ էրքէք-
լէրէ նիսպէթէն իհրազ էյլէմլէրի լաղըմ օլան
մէվգիտէ պուլունամայըպ, անլէրտէն տահա
գաիֆ, վիւճիւտէ քիւլիւք վէ իլլէթլէրէ տա-
հա զիյատէ մարուղ պուլունույօրլար:

Պու վազըանըն պէլլի պիր իսպաթը էվրօ-
փա էօմր սիկուրթա գումփանեալարընըն մէմ-
լէքէթիմիլին թաիֆէ ի նիսաթնա նազարէն
թուլթուղլարը մէվգիտէ միւշահատէ օլունա-
պիլիլ:

Մէքքիւր գումփանեալարտան չօղլարը էր-
քէքլէր՝ գարըլարըն իքի միսլի վէրէմէ միւպ-
թէլա օլտուղլարընա վէ անլէրին գարըլարտան
փէք զիյատէ թէնլիքէլէրէ մարուղ օլտուղա-
լընա ըաղմէն, անլէրին էօմրիւնի սիկուրթա
էտիյօրլար, հալպուքի գարըլարը իսէ, գաթիյէն
գապուլ էթմէյօրլար: Աճէպա պունէ՝ սէպէպտէն
նէշէթ էտիյօր: Էլպէթտէ ուղուն թէճրիւպէլէր
իլէ մուսատտագ օլան պու քէյֆիլէթ, պիզի
պիր աղ զիյատէ տիւշիւնտիւրսէ կէրէք տիր:

Ատէմլէրին վասաթ էօմրիւ ինկիլթէրատա
39ա հէթիշմիշ, իսվէշտէ 50յի թէճալուղ էթ-
մէքտէ իքէն, թիւրքիւրտա 20-25 արասընտա
պիր ըազամ, օլմասընըն պիր չօգ սէպէպլէրին-
տէն պիրի տէ, թաիֆէ ի նիսա պէյնիլտէ վէ-
ֆիյաթըն փէք չօգ վէ վազթընտան էվլէլ օլ-
մասը տէյիլ մի տիր:

Արամըգտա «Րուհնուղըն» ղէյրի թապիի
պիր շէքլի հալընտա մէյտանա կէլէն պիր թա-
զըմ ատէթտէն խարիճ վէ աղլա գարչը միւ-
նասիպէթսիզ ահվալըն՝ տահա զիյատէ թաիֆէ ի

նիսա պէյնինտէ նիւմայան օլմասը, մէզքիւր զաաֆը հալտան նէշէթ էյլէտիյի թըպպճա չիւպհէ օլունմաղ պիր հազիգաթ տըր:

Թաիֆէ ի նիսանըն վիւճուտճէ օլան զաաֆընա ֆիքրէ վարիտ օլան էն պէլլի սէպէսլ՝ զըզլարըն վազթընտան չօգ էվվէլ, եանի վիւճուտըն նէշվ ու նէմա պուււաճաղը վազթտա էվլէնտիրիւմէլէրի տիր: Թապիւթ պագա ի ճինս իչիւն, էվլէնմէք վէ էվլատ մէյտանա կէթիրմէք ամէլինին էհէմմիյէթինի էյի պիւտիյինտէն, անը ինսանըն գոււվվէթ վէ քէմալճա սէմթ իւր րասընա եէթիչտիյի վազթտա տէրիւհտէ էյլէմէսինի թէրթիպ էյլէմիշ տիր: Իշպու վազթ, պիր էքքէք իչիւն 25-30 վէ պիր զըզ իչիւն 20-25 սիննլէրի իթիպար օլունապիլիր: Պու վազթա դատար վիճուտ պէօյիւմէքտէ վէ նէշվ ու նէմա պուււաճաղա օլուր, չէօյլէքի պու վազթլարտան էվվէլ էվլէնմէք, խուսուսա պիր զըզ իչիւն, անը պէօյիւմէքտէն մէն էտէճէք աղըր պիր իշ օլուպ թապիւթա գարչը պիր իսեան վէ վիւճուտէ գարչը իչլէնիւլէպիլէն աֆվ օլունմաղ պիր գապահաթ տըր: Եազըք քի մէզքիւր սինն արամըզտա պիր զըզ իչիւն իխթիյարլանըպ էվտէ գալաճաղը սին տիր տէյու կէօզէտիլիր:

Պիր կէնճ իչիւն կէճ էվլէնմէք նէ գատար մուզիւր իսէ, պիր զըզ իչիւն թէղ էվլէնմէք անտէն գաթ էնտէր գաթ միւհիւք օլան պիր չէյ տիր: Պիր կէնճ իչիւն վազթտան էվվէլ էվլէնմէք զըզ իչիւն օլտուղու գատար մուզիւր տէյիլ տիր:

Թաիֆէ ի նիսա իչիւն համիլէ օլմազըզ դանն օլունտուղընտան փէք, փէք աղըր պիր իշ տիր: Արամըզտա 13 եաչընտա էվլէնիպ 14 եաչընտա չօճուգ կէթիրէն չօճուգ զըզլար փէք չօգ տըրլար: Պու էն պիւհրանը վազթտա էվլէնիպ, համիլէ օլմուշ օլան պիր զըզ՝ պէօյիւմէք իչինի թէնէթիր էտիպ, օլ գոււվվէթի իւզէրինէ գօնուլան հէնի վէ պղըր իշէ սարֆ էյլէմէքլիյէ մէճպուր օլուր: Պիթթապի պէօյլէ պիր վիւճուտ գաիֆ, ճիւճէ վէ գանսըզ, գալտըզտան մատա, արթըգ իլլէթլէրէ գարչը դօյմաղա տա գոււվվէթի գալմայըպ, վիւճուտ միգրօպլար Եուվասը օլմաղա հազըրլանմըշ օլուր: Պէօյլէ պիր գարըճաղըզը 30 սիննինէ եէթիլէնտէք զաթէն 8-10 չօճուգ կէթիրմիշ օլուպ 60 եաչընտա կիպի իխթիյար օլմուշ վէ վիւճուտ իլլէթլէր միւզէլանէսի հալընը քէսպ էյլէմիշ տիր: Էլպէթտէ պէօյլէ պիր գարըզ Գաիֆ

վէ մալուլ օլմազըզա մահքիւմ օլուպ կէշմէղտէն պիր եա օլ պիր եօլտա վազթտան չօգ էվվէլ էօմրիւն խիթամ պուււաճա մէօհթէմէլ տիր:

Իշպու խաթանըն վէխամէթի եէնի թէալլէմ սընֆ արասընտա օլտուգճա ան չըլմազտա իսէ տէ, եազըգ քի անլէր սայլ փէք ազ տըրլար: Չօգ տէֆա պու սըրա իթիւրազ հալընտա, թէգ էվլէնիպ եինէ գալլի իւլ պիւննէ գալմըշ պազը գատընլար իսէ օլունուր: Հազիգաթէն հէր չէյտէ օլտու կիպի պունա տա իսթիսնալար օլապիլիր, քին չու ճիհէթի սիւալ էյլէմէլի տիր քի, ապա մէզքիւր գատընլար, վազթընտա էվլէնլէր, տահա պունտան նէ գատար զիյատէ սլամ օլաճազ իտիլէր:

Թաիֆէ ի նիսանըն արամըզտա սըհէլ պէօյլէ տուն պիր մէվգի թուրմասընըն ալ պիր սէպէպի տէ, անլէրին տէօրթ տիվար րասընտա մահպուս գալմաղա մահքիւմ օլլարը տըր: Այլարճա էվտէն տիշարը վէ սէլէրճէ չէհիր սօգաղլարընտան խարիճէ չրգ մըշ օլան գատընլար արամըզտա էփէյի պլունուր գանն էտէրիւմ: Պիթթապի չու հալանլէր լազըմ օլան հարաքէթի ի պէտէնիյէ իմիգ հազա վէ կիւնէշ զիյասը իմթիյաղլար տան մահրում օլմազլէ պէրապէր, իլլէթլ վէ էօմրիւն էնվա ի օհալ ու քէյֆիյէթլէր գարչը գօյապիլմէք գոււվվէթինի տէ իտէտէմէյօրլար: Թապիւթա նազար էթ, տաղ թէփէսինտէ վէ օվալարտա կէլիչէն պիր տան իլէ տիվարլար արասընտա սըզըշալ պէօյիւյէն ալնի ճինս ֆիտան արասընտա ազլիմ պիր ֆարգ վար տըր: Իշթէ 20 սինն գատար սէրպէսթի վէ լազըմ օլան թալիլէ փէրվէրտէ էտիլիպ սէրվի կիպի կէլիշ պիր զըզ իլէ՝ էվտէ մահպուս օլմուշ վէ վաթընտան էվվէլ էվլէնմէքլիյէ տէ մահքիւմ մուշ պիր գարը արասընտա անտէն տահա պիւք ֆարգ վար տըր:

Թաիֆէ ի նիսանըն իլլէթլէրէ մարուգ գաիֆ օլմալարընըն էփէի պիր սէպէպինի ճէհալէթտէ պուււոյօրըզ: Էվվէլ էմրտէ զըզ զաթէն ցէնճլէրէ նիսպէթէն անլէրտէն տա պիր թալիմ ալըյօրլար: Սանիյէն թէգ էվլէմէք իչիւն էպէվէն զըզլարընը թալիմ օլմալըզա պրագմայօրլար: Պէօյլէճէ անլէր, վճուտլէրի, էվլի էօմր վէ անըն գալմաիտի սլիյէսի հազընտա փէք ազ խապէրտար օլուպ

արևազրհամ լազրթընտա ռատէճէ թէմիզլիք վէ
 թէտպիրէր հազգընտա օլան ճէհալէթ նէթիճէսի
 օլարադ, հէր սէնէ եհլզլէքճէ կէնճ գատընլար
 արամըզտա «Լաղուսէ հիւմմա» արնտան վազ-
 թընտան էվլէլ մէշարա էնիյօրլար վէ տանա
 հօզլարը այնի խասթալըըն նէթիճէսի օլարադ
 գալպ խասթալըզլարընա միւպթէլա օլուպ
 պիլթիւն էօմրտէ պէտպախթ վէ սազըթ օլու-
 յօրլար :

Պու վէ սաիր խոստովարտա գըզլարը հիշ
օլմագսա իպթիտաի սուրէթտէ խապէրուար վէ
թալիմ էլլէմէք վալիտէյնին , մուալլիմէ վէ
ֆամիլիա հէքիմէրինին ֆարզը մուգատտէս-
լէրի տիրլէր : Եագըգ քի գըզլարա պու կիպի
էէլլէրի պահա էլլէմէք այըպ աստ օլունուր :
Պէօլլէճէ գըզլար հիճապ փէրտէսի ալթընտա ,
էվլի էօմր հագըզնտա սիլիմէլլէրի հայաթ մէ-
թաթ մէսէլլէսի դատար էհէմմ օլան , շէլլէր
թագըզնտա ճահիլ գալըրլար : Ահիզլէրինին պիլ-
տիլինէ կէօնէ երւքսէք միսիօնէր մէքթէպլէ-
դիսիլգոնէ պիլէ պու խոստուս լազըմ օլտուղու
գատար նազար քի էհէմմիլէթէ այրինմայոր :

Կէլէնիդ արթըզ պու մուխրիպ ատէթէ վէ
ճէհալէթէ դարչը ճիհատա չըգալլըմ: Մէքթէպ,
միհպէր վէ խանէլէրիմիդաէ պու խուսուսը իս-
հան իչիւն էլտէն կէլէնի տիրիդ էթմէյելիմ, օլ
թահիլ վալիտէյնէ անլատալլըմ քի, քէնտի
քիչիւք գըղլարընը էվէրմէյէ չալըչարադ վէ
ճվէրէրէք անլէրին կէօքսիւնէ զէհրլի օգլար
սալտըրմազտան զիյատէ վէխիմ պիր ճիհայէթ
իրթիքիս գտիյօրլար: Պու խուսուստա իս-
հանաթ էթմէք իչիւն պիւտմէլէր, լաիհալար,
իրատէ ի սէնիյէլէրէ ինթիյաճ հօզ տըր: Արա-
մըլզտա եէթէր գատար սօլղուն, մալուլ վէ
սազըթ գատընլար վար տըր, անլէրին ատէ-
տինի արթըրմալալլըմ, կէլէճէք նէսլլէր իչիւն
սաղլամ վէ գուվվէթլի վալիտէլէր թէհիյէ
էլլէմէք իչիւն, շիմտիտէն թէչէպպիւս էտէրէք
միլլէթիմիդ իչիւն ազիմ պիր խըզմէթ էթմիչ
օլայրմ:

Վերեմ իլլեթին է գարշը սարֆ էտրլեն շէ-տիտ ճէհտլէր նէթիճէսի օլարազ մէմալիքի միւթէմէտաթինէտէ մէզքիւր իլլեթէ գուրպան կիտէնլէրին մըգտառը ազալմագտա աւր: Եինէ տէ Բօմաուաքի պէյն էլ միլէլ վերեմ գօնկրէ-սինին պէյաննամէսինէ կէօրէ էվրօփատա վու-գու պուլան վէֆիյաթըն պիր բուպը պու իլ-էթտէն աիր: Պազը մէմէքէթլէրտէ հէր պիր միրիօնտա դաչ նուֆուզ պու իլլեթին փէնչէ-սինէ հէմ օլմագտա տրր. պու՝ աթիտէ իչա-րէթ էտիւմիշ տիր: Բուսիատա 4,000, Ավսթ-բիա-Մաճարիսթանտա 3,500, Ալմանիատա 2,200, Յիլէմէնկտէ 1,900, Իթալիատա 1,800, Սգօչիատա 1,700, Մ. Ամէրիգատա 1,600, Ին-կիլթէրրատա 1,400:

ՄԷՍԼԷՔ Ի ՍԻՅԱՍԻՄԻԶ ՆԷ՝ ՕԼՄԱԼԸ

ՃԷՄԻԼ Ա. ՊԱՊԻԿԵԱՆ, ԱՅՆԹԱՊ Մ. Թ. ԳՕԼԷՃ

Պիր միւստէթտէն պերու մէմլէքէթիմիլդ
 երնէ ֆէվզէլատէ նազիք վէ պուհրանլը պիր
 հալտէ պուլունմագտա ուրը : իյարիճտէ տիււ-
 վէլի էճնէպիյէ՝ հիւքիւմէթիմիլդին մէվճուտի-
 յէթի սիյասիյէսինի թէհտիտ էյլէմէքտէ իքէն,
 տախիլտէն տախի մէմլէքէթին սայքի հէր
 թարաֆընտա հիւքմֆէրմա օլան իտարէսիզլիք
 վէ ատալէթսիզլիք, ինթիզամսըզլըզ վէ էմ-
 նիյէթսիզլիք, իսթիպտատ վէ իթիսաֆ, ճի-
 նայէթ վէ թախրիպաթ, ֆազը ու զարուրէթ,
 ինդիրազ վէ իզմիհլալ, պիւթիւն մէվճուտիյէթ
 ի միլլիէմիգի թէհտիտ էյլէմէքտէ տիր :

Պէտօյլէտի պուհրանիւր վագթլարտա էն գիւ-
յատէ թահրիք օլունուպ ասարը թէհէյիւն
վէ էնտիչէ իպրազ էսէնլէր պինագգըն ալէս
սէվիլյէ էրմէնիլէր օլուրլար: Հիսսիյաթըն պէօյ-
լէ թահրիք ու թէհնիծ օլունմուշ իտիլի պիր
զէմանը պուհրանտա իսէ գուվվէ ի մուհաքէմէ
էքսէրիլյէ միւթէրէտտիտ պիր հալ քէսպ է-
տիպ տօղրու հիւքմ վէրմէք վէ միւթէմէտ
պիր միւրչիտ օլմագ խուսուսընտա միւսատըֆ
ը միւլքիւլաթ օլուր: Լաքին էլպէթթէ պիղիմ
իչիւն թարիգի էսլէմ սէրին վէ սաքիթ պիր
ֆիքըր իլէ տիւչիւնիւպ ագիւլանէ պիր մէսլէք ի
սիյասի թագիպ էթմէք տիր:

Պիզ էրմենիկէր իպգաւ մէվճուտիյէթիմիդ
վէ թէէմին ի իսթիգպալըմըզ իլիւն աթիտէքի
չու պիր գաչ խուսուտաթը մուհիմէյէ թէվ-
ֆիզէն հարէքէթ էթմէյի իզ :

էվիկեզս. — Իսլամ վարսնաւաշարունը իշ
ռւնումի պիր ալագա վե հիւսն ի մուաշէրքսե
պուրունալը վե եեֆսիլիւթիլի հյանն անւայրա
ուշաշնալը իզ: Միւսթէպիտ Թիւրք հիւքիմէ-
թի վե հաթթա տէվր ի մէշրութիյէթաէ Կէնճ
Թիւրքլէր պիլէ, մուղալիր ի խնասնիյէթ վե
մէշրութիյէթ օլան պիր մէսլէք ի սիյասի թա-
գիւլ էսիւլ պիլի ֆէվզէլատէ միւթէղարըր վե
միւքէտաէր էթթիլէր, վե հարաքեաթ Ը Ղա-
տարանէլէրիլէ սմազ Ը գալպիմիլտէ պիր թա-
գըմ ինթիսասաթ Ը ատաւէթիքեարանէ հուսու-
լընա պու գաստար սէպէպիլէթ վէրտիլէր իսէ
տէ, պիլդ տէ մուգապէլէթէն քէնտիլէրէ գար-
շը նախօշ վէ դէյր ի միւնասիւլ պիր վազիլէթ-
տէ պուլունմալը տէյիլիզ: Պա խուսուս արա-
սընսա սաքին օլտուղումըզ ճահիլ վե միւթէ-
ասսըպ սընֆըն պիլգէ տօղլու էմնիյէթսիլլիյի-
նի վէ ատաւէթինի, թէասսիւլ վէ վահշէթի-

նի թահրիք էտեճէք հէր նէվ մէսլէք ու հա-
րաքեաթը ը իսթիլալճուլանէտէն հազէր էթմէ-
լիյիզ: Կէրէք ինսանիյէթ ի հագիգիյէ վէ կէ-
րէք պիզզաթ պիզիմ մէնֆաաթըմըզ, հաթթա
պիւթիւն Օսմանլըլըզն մէնֆաաթը պունու ի-
ճապ էթթիրիր:

Վաղաա թիւրք հիւքիւմէթի, թաղիպ էյլէ-
տիյի պու մէսլէք ի սիյասի վէ անըն նէթիճէսի
օլարազ պիզ էրմէնիլէրէ տողրու իճրա էսիլէն
պու դատար մէզալիւմ ու խապասաթ իչիւն գա-
թիյէն թէպրիյէ էսիլէմէզ, լաքին պու վուզու-
աթ ը էլիմէյէ, տողրուտան հա տօլալըտան, պի-
լէրէք հա պիլմէյէրէք, սէպէպիլէթ, հիլ տէյիլ
վէսիլէ վէրէնիլէրտէն պիրի տէ պիզ օլմամըշմը-
յըզ: Եվվէթ, պիթարաֆանէ իգրարա մէճպուրըզ
քի պիզ քէնաթի մէվզի ի սիյասի վէ հալ ու
քէյֆիյէթիմիզի, արասընտա սաքին օլուուըզ-
մըզ ազվամ ը միւթիլէլիֆէնին անվալ ը բու-
հիյէ վէ թէաուսիպ ի մէզհէպիլէսինի, տիւվէլ
ի մուազզամանըն մէպտէ ու մէսլէք ի սիյասի
վէ վազիլէթ ի միւթէգապիլէսինի, պիր սէօզ
իլէ կէնիլ մանասըյլէ ալարազ, մուհիթիմիզի
հիսապա ալամալըպ, պիր թագըմ խօշ վէ ճա-
լիպ իւմիա վէ խալալաթ իլէ սէրմէսթ օլարազ
նէթիճէսի պիզիմ իչիւն զարարը օլան պիր
մէսլէք թագիպ էյլէտիք: Պունուն նէթիճէսի
օլարազ միւթէվիլաթը իճրա էտիլմէմէք իւզ-
րէ Պէրլին մուանէտէնամէսինին 61 ինճի պէն-
աթի գապուլ էտիլիր: Պէօլէճէ թիւրք հիւքիւ-
մէթինին պիզէ տողրու վէսվէսէ վէ աուալէ-
թինի թահրիք էյլէտիք: Նէթիճէսի իսէ ճիւմ-
լէմիզէ մալիւմ տիր: Համիտիյէ ալալարը,
զուլմ, իսթիպտատ, թէարրիւզ, եաղմա, հա-
րիզ, գաթիլ, տէնաէթ, ճինայէթ, խապասաթ,
թախրիպաթ վէ սէֆալէթ: Պունուն իւզէրինէ
միւրաճէաթ, փրօթէսթօ, իշթիքեա, նիւմա-
յիլ վէ չուրիլ եափտըզ, լաքին նէթիճէսի 1895
զըթալարը վէ 250—300,000 ճան գայաթը օլ-
աբ: Մէշրութիյէթ իլան էտիլաթի, լաքին եինէ
ինթիյաթսըզ վէ պասիրէթսիզ պուլունուպ
վէսիլէ վէրաթի, վէ իշթէ 1909 Մարտ 31 հա-
տիսէ ի ֆէճիէսի միւնասիպէթիլէ Ասանա գը-
թալը, վազըա ը էլիմէսի վուզու պուլուպ
25—30,000 ճան թէլէֆաթը տահա օլտու, վէ
հալա օլույօր: Պու տէվր ի մէնհուս զարֆընտա
իգթիսաաթի վէ մանապի սուրէթտէ տիւլար օլ-
տուղըմըզ զարար ու ղիյան իսէ հիսապ էտի-
լէմէզ: Պէօլէճէ չօզ ճիհէթլէ հէմ պիզ միւ-
թաղարըրը օլտըզ, հէմ Օսմանլը հիւքիւմէթի:

լաքին պիթթապի արթըզ իքիմիզ տէ մաղինին
պու թէճարիպ ի էլիմէսինտէն միւթէնէպպիհ
օլտըզ:

Մէմուլ տէյիլ տիր քի արթըզ պիզիմ ա-
րաթըզաա էրմէնիլէր իչիւն պիր իտարէ ի միւս-
թաղիլէ թէլէմին էթմէք սէվտասընտա պու-
լունանլար օլտուն: Պունուն վազթը չօգտան
կէչմիլ տիր: Պաղըլարըն իտտիաթընա նազա-
րէն էրմէնիսթանը թէշքիլ էյլէյէն վիլալաթ ը
սիթթէտէն սանքի հիլ պիրինտէ էրմէնիլէր
էլէէվմ էքսէրիլէթ թէշքիլ էթմէյօլար: Էր-
մէնիլէր թուզ գապընտան տէօքիւլիւպ էթ-
րաֆա սալըլան պիր ավուճ թուզ կիպի, թիւր-
քիանըն վէ սալքի պիւթիւն տիւնհանըն հէր
թարաֆընա տաղըլմըլ տըրլար վէ պունլարըն
չու հալ ու քէյֆիլէթլէր թահթընտա թէքրա-
րէն պիր արայա իճթիմա էսէրէք, միւսթա-
գիլ պիր էրմէնիլէրիւքիւմէթի թէշքիլ էյլէյէ-
պիլմէլէրի սալքի իմքեանսըզ պիր հալէ կէլ-
միլ տիր: Մաազ ալլահ պէօլլէ պիր շէյ օլսա
պիլէ, ասրլարտան պէրու պիր իլլէթի սարիյէ
կիպի պիզէ թաղարրուզ էթմիլ օլան իթթի-
ֆազսըլըզ բուհը նէթիճէսի օլարազ, զաթէն
չիմտիտէն եէքտիլէրինէ գըտտ վէ մուխալիֆ
օլան պիր քալ ֆըրզայա միւնգասիմ օլտըղը-
մըզ հալտէ, պէլքի տէ պիզիմ իչիւն չօզ
խալըլը օլմազ: Մամաֆիհ, էյէր հինէ Րուսիա,
քէնտինին թահթը հիմայէսինտէ օլարազ, պիզէ
մուսթարիլէթ կիպի պիր ուսուլ ը իտարէ իթա-
սընա չալըշըրսա, պունտան զայէ ի մագսուտը՝
էրմէնիսթանըն թիւրք հիւքիւմէթի թահթը
իտարէսինտէն չըզըպ, Րուս հիւքիւմէթի
թահթը իտարէսինէ կէչմէսի օլաճազ տըր:
Րուս հիւքիւմէթինին էթէտէն պէրու թաա-
գիպ էյլէտիյի զաթէն մալիւմ օլան փանսրա-
վիզմ վէ ֆանօրօսօֆիզմ մէպտէսի իսէ, պի-
զիմ մէվճուտիյէթ ի միլլիյէմիզի էր հա կէճ
մանվ էթմէք իչիւն, թիւրք հիւքիւմէթինին
ֆանթիլիզմ վի ֆանիլալիզմ մէպտէսինտէն
տահա միւտհիլ պիր թէհտիտ օլուպ՝ պէօլլէ
պիր շէյ միւսթապէլտէ քեամիլէն բուսլաշ-
մաղըղըմըզ միւնթիճ օլապիլիր: Ձիւնքի Րուս
հիւքիւմէթի՝ քէնտի մէպտէ վէ փլանլարընը
զուվվէտէն ֆիլէ իխրաճ էտէպիլմէք իչիւն
թիւրք հիւքիւմէթինտէն տահա չօզ ղիյատէ
զուվվէթլի օլուպ՝ տահա միւսաթա պիր հալ ու
մէվզիտէ պուլունմագտա տըր:

Էրմէնիսթան Րուսիայա հէմ ճիվար օլտըղը
սէպէպտէն, Րուս հիւքիւմէթի՝ անը սաիր պիր

էննչպի տէվլէթին քէնտէ թահթ ը հիմայէ եւ իտարէսինէ ալմասընա իսէ հէլէ հիւ միւսաւտէ էթմէզ վէ պէօյլէ պիր շէյն էօյլէ գօլայ գօլայ ճէսարէթ էտէն տէ պուլունմազ :

Պինաէն ալէյհ, հէր շէյն հիսապա ալարագ պիզիմ իչիւն էն խայրլը վէ էմին մէսլէք հայ-սիյէթ ի միլլիյէմիզէ բազիպ վէ մէպատի ի ուլ-վիյէմիզէ սատրզ գալարագ, ճիտտի վէ հա-գիզի մուհապպէթ ու իշթիրաք, գարշընտաքին-տէ տախի մուհապպէթ ու իշթիրաք հասըլ էտէր, հագիզաթընա քեամիլէն իթիմաս էտէ-րէք, իսլամ վարանսաշարընըզ իյէ սալիսի պիր ալագա վէ հիւսն ի մուաշէրէքսէ պուլունըպ ուշ-րաշընագ վէ ռեւանէն շէվիք ի Օսմանիյէնին քահր ը հիւնայէ վէ իսարէսինէ, միւսլիսին իսէ սիւ-վիլ ի մուազգաւանըն սախի նեզարէք վէ մուս-վիկէրիյէ, շէյիլ աւար էրմէնիսքան իյիւն, իլլա (ազվաւ ը սայիրէ իյէ պիրիյէսէ էրմէնիյէրին սախի քալարքուն էքսիյի) պիւքիւն թիւրքիս իյիւն հագիզի մանասա իսլամարըն քեւին վէ պիր հիւսիւնէք ի մէշրոքէնին քեւիս հսիւնէսինէ կզ գաւ ու սիլ աւյ կըմէք սիր :

Սանիկն. — Իգքիւսաի, իյիւն, գիւնի, կէսպի, սիյաւի, ախլագի վէ ռուհանի սաիրէյէրէք եւիւմէն գիւ եւիւմէն քերագըր վէ քեւալի կէսպ վաւըր օ-լապիյիւնիյիւնիյիւն հէն եւիւմէն մեկիւն ինրագ էյիւ-մէիյիյիւն : Այնի վազթտա իսլամ վաթանտաշ-լարըմըզըն տախի մէզքիւր տաիրէլէրտէ թէ-րագըր վէ թէալիսինէ սայ էթմէլիյիւն, Ալէմի մէտէնիյէթ նազարընտա, մէտէնիյէթ ի հազի-գիյէյէ իսատըմ պիր ունսուր հալընտա մէվճուտի-յէթ զարուրի օլան պիր միլլէթ օլմալընըզ : Վէ իշ-թէ օլ զէման կէրէք հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ վէ կէրէք տիւվէլ ի մուազգաւա պէօյլէսի պիր միլլէթին մահվ եւ գաաֆը խուսուսընտա աւլա պիզայտ տուրամալըպ, պէր աքս անըն իտա-մէ ի հայաթ վէ քէսպի գուվվէթ էթմէսի իչիւն մուազէնէթ էթմէք խուսուսընտա մէճ-պուրիյէթ հիսս էտէճէք տիրլէր :

Սալիսին. — Մէմլէքէթիմիզաէ հիւքիւ-մէթ ի մէշրութէ քէսպի գուվվէթ էտիպ միլ-քի քեամիլէն քէնտի թահթ ը գապթ ու րապ-թընա ալանա գատար, հիւքիւմէթին ինթի-մամ ը թամմընա վէ պիզիմ ինթիյաթ ու պա-սիրէթիմիզէ րաղմէն, պիր թագըմ միւֆսիտ-լէրին թէշվիգաթ ը մէֆսէտէթ քեարանէսիյէ մէմլէքէթիմիզին ճահիլ վէ միւթէսսընպ սընֆը թարաֆընտան պիզէ վէ մէշրութիյէթէ տօղրու մաազալլա պիր կէօնէ թէարրիւզ վուզու պուլ-

տուղընտա) ֆեւսիւնիզի վէ մէշրոքիյէքի միւսա-փաւ վէ մուհափազա կըմէք խուսուսընտա ռեւի իսարէքսէ պուլունան հիւսիւնէք մուալիկէք ե-սէպիւնիկ իյիւն սախիս հագըր վէ քէսարիյի պիր հայսէ պուլունալընըզ վաքին պու խու-սուստա փէք ազիւնէ վէ միւթէպասսըրանէ հարէքէթ էթմէլիյիւն, էվլէթ, ֆիլ վագը թէ-արրիւզէ գարշը միւստաֆաա ի նէֆս վէ մու-հափազա ի հուզուզ իչիւն հագըր օլմագ հա-զըրլանմագ փէք թապիի պիր շէյ օլուպ հու-զուզ ը մէտէնիյէ վէճաիպինտէն իսէ տէ, պու շէյ ատէթի գատիմէմիլ իւզրէ իսաֆիֆիլիք վէ զէվլէքիլիք իլէ տէյիլ, իլլա ֆէվգէլատէ ինթիյաթ վէ պասիրէթ իլէ օլմալը տըր :

Վէլ հասըլ, հայաթ ը սիյասիյէմիզի ալէլ աւիյա տէյիլ, իլլա գաւանիյն ի իմիյէ վէ մէ-պատի ի ախլագիյէյէ մութապըզ պիր սուրէթ-տէ իտարէ էթմէլիյիւն, իսայր, պու տիւնեա քէօր պախթ իլէ աէյիլ, իլլա պիր թագըմ գաւանիյն ի ինթիմալիյէ իլէ իտարէ օլունըյօր : Պինաէն ալէյհ, իտամէ ի հայաթ վէ թէմին ի իսթիզպալըմըզ իչիւն, գաւանիյն ու մէպատի մէզքիւրէյէ իթթիպաէն հարէքէթ էթմէյէ մէճ-պուրըզ : Աքսի թագտիրտէ, պիւա չիւպէ պիր թագըմ չարիբըզ մէպէքլէր թագիպ էտիպ սէ-ֆալէթտէն սէֆալէթէ վէ րէզալէթտէն րէզա-լէթէ կիրիֆթար օլաճաղըզ, Վէ պուլուն ի-չիւն իսէ սաիրլէրի տէյիլ, իլլա պիզ քէնտի-միզի հիւքմ էթմէլիյիւն :

ԳԱՏԻՄ ՊԻՐ ՍԷՖԻՆԷ

ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ, ՆԻԻ ՍԷՅԼԵՄ Մ. ԱՄԷՐԻԳԱ

Պիր գալ ալ էվլէլ Պօթըն լիմանընտա էսքի պիր հէլքէն կէմիսինի զիյարէթ էյլէտիմ : Սէֆինէ ի մէզքիւրէ պի մանէնտ օլտըղընտան անըն պիր թարիֆինի Բահնիւնա գարիյու-նընա թագտիմ էտէրիմ : Սըզախ թապիր օլը-նան իշպու ինկիլիզ կէմիսի՝ 1790տա Պիրմատա եափըլընը օլուպ, 12 սէնէ պիր թիճարէթ կէ-միսի հալինտէ իսթիմալ օլընտըգտան սօնրա, ինկիլիզ հիւքիւմէթի անը սաթուն ալըպ պիր միւսրիմ սէֆինէսինէ թահվիլ էյլէտի : Թապիր ի ախէրլէ, մէզքիւր կէմի 7 սէնէտէն 99 սէ-նէյէտէք մահքիւմ միւսրիմլէրին Ավսթրալիա-յա նագլ օլունմալարը իչիւն իսթիմալ օլընտը : Ջիրա գէմանըմըզտա Բուսիալը միւսրիմլէր Սիպէրիյա Նագլ օլընտըզարը կիպի, օլ վագթլարտա տա ճէզաիր ի Պրիթանիանըն պիր

չօգ միւսերիւնէրի Աւսթրալիայա նազը օլընըր-
լար իտի: Սէֆինէ ի մէգըլարէ 49 սէնէ պու-
հայտէ իսթիխտամ օլընտըգտան սօնրա, 1851տէ
Աւսթրալիանըն Հապսըն քէօրֆէզինտէ տէմիր
աթըպ, պիր պահրի մահպէս հալինտէ 17 սէնէ
իսթիմալ օլընտը: 1868տէն իթիպարէն 22 սէնէ
մուսթթալ զալտըգտան սօնրա, 1890տա պիր
անթիգա կէմի վէ դատիմ միւսթիմ կէմիլէրի-
նին նիւմունէ ի եէկեանէսի հալինտէ տինհա-
նըն պիր չօգ լիմանլարընտա մէյտանը թէմա-
չայա վազ օլընտը: Օլ վազթտան պէրու օն պէշ
միլիօնը միւթէճավըղ քէսան տուխուլիյէ պիր
հա իքի ֆրանգ վէրէրէք անըն գօղուչարընը
վէ ալաթը ճէզալիյէ ի դատիմէսինի միւսչահատէ
էթմիշ տիրէր: Ալմանիա իմփէրաթօրը վիլ-
հէլմ, ինկիլթէրրա գրալիչասը վիլգթօրիա,
օղը 7նճի էտուըրա, թօրնը 5նճի ճօրճ,
ճէնէրալ Պուլթ, Լօրտ Բօպըրթղ վէ միւսլազիմ
Տրէյֆիւս վէ տահա պիր չօգ դէվաթը մէշհուրէ
անը զլլարէթ էթմիշ օլան միլիօնլար արա-
սընտա պաշ մէվգիտէ տուըրուլար:

Սըզսէս սայքի տէմիր սէրթիլիյինէ մալիք
թիթի նամ Հինտ մէշէսինտէն մամուլ օլուպ,
տիվարլարը (կէմինին պաթնը) իքի այագ ալթը
փարմագ գալընըղընտա վէ 123 սէնէ էվվէլ
ինչա օլընմըշ իտիլինէ րազմէն, հալա մագ-
պուլթ վէ օգիանօս միւրուրինէ մուվաֆըգ պիր
հալտէ պուլընմագտա տըր: Աթլանթիգ օգիա-
նոսընը միւրուր էթտիյի սօն թարիխ 1912 օ-
լուպ, օ սէնէնին Ապրիլ 15ինտէ ինկիլթէր-
րանըն Լէնքէսթըր չէհրի իսքէլէսինտէն հա-
րաքէթ էլլէտի վէ 96 կիւն դարֆընտա պիսսէ-
լամէ Մ. Ամէրիգայա վասըլ օլտու: Սըզսէսին
իւզ կէօյէրթէսի պուլուընպ, էն իւսթ կէօյէր-
թէսի մէմուրիյնինին գամարալարընը վէ անլէ-
րին մաթալա վէ թաամ սալօնընը հազի տիր:
Պու կէօյէրթէսին գըշ թարաֆընտա իչի չինգօ
գափըլ պիր թէքնէ վար տըր: Կէմինին նի-
դամաթընա դայր ի միւթի պուլուընան միւսթիմ-
լէր չըպլատըլըպ, գապահաթլարընըն տէրէ-
ճէսինէ կէօրէ 30, 50, 70 եւ 90 գամը վու-
րուլտուգտան սօնրա, պու թէքնէ իչինտէ
պուլուընան տէնիղ սուլուընա տալտըրըլըլար
իտի: Պու պանհօնըն մագսէտի միւսթիմին գամ-
չըլանմըշ վէ գանլարա պօյանմըշ էթլէրի, դան
զէհրէնմէսի տէնիլէն իլլէթտէն միւթէէսսիթ
օլմամասը իչին իտի: Հալ պու քի պազէն պու
տէվա իլլէթտէն պէթէր օլուպ, թէքնէյէ ճէպ-
րէն պաթըրըլան պիչարէ միւսթիմէր, պիր

գաչ տագիգէ զարֆընտա թէքնէ իչինտէ թէս-
լիմ ի րուհ էտէրլէր իտի: Կէմիյի գիյարէթ է-
տէնլէր պու թէքնէյի հէյէթ ի սալիյէսինտէ
կէօրէպիլիլէր: Պիր միւսթիմ պու կէմիյէ կի-
րէր կիրմէզ էն իւսթ կիւլէրթէ իւզէրինտէ ա-
վուճլարը օգ պաշը րէսմիլլէ տաղլանըր իտի:
Տաղլանմագըղա միւսանաաթ էտէնլէր իտէ,
սալիպէ միւսապիհ վէ միւսէլլէս թապիր օլընան
պիր կէրկի իւզէրինէ պաղլանըլըպ կէօնիլլիւ
կէօնիլլիւլ տաղլանըլըլար իտի:

Պու կէմիտէ ասի վէ դայր ի միւթի միւսթիմէ-
րին թէճղիյէսի իչին իսթիմալ օլուընան ալաթ վէ
էտէվաթը ճէզալիյէ տէ գիյարէթէլիլէրէ կէօս-
թէրիմէքտէ իտի: Մէսէլա, պուգաղըլար վէ
2—17 օգալըգ այագ կիւլլէլէրի, պէլ չէմպէ-
րի վէ քէլէփչէ, չիլի եագալըգլար վէ գամ-
չըլար քի պուլուլար վասըլթասըլլա սէրթ պաշը
միւսթիմէր պիսսուհուլէ թաթթը զապթա ա-
լընապիլիլէր իտի: Իքինճի կէօյէրթէնին իքի
թարաֆընտա, կէօյէրթէնին պօյուընճա, միւս-
թիմէրին տարաճըգ հէմ նիմ գարանըլը գօ-
ղուչարը պուլուընպ, հէր գօղուչա Յէր եւ 4էր
ֆէրտ գօնուլուր իտի: Պու կէօյէրթէնին պիր
ուճուընտա միւսթիմէրին թաամը իչին պիր
մաթալա, խասթախանէ հալինտէ իսթիմալ
օլուընան պիր գօղուչ վէ մապէտ մագսէտինէ
մուխասսէս պիր օսամճըգ պուլուընմագտա իտի:
Իւչինճիւ կէօյէրթէ, կէմինին էն աշաղըքի գա-
թը օլուպ գօղուչարըր սաթի զապիտան աշա-
ղըտա իտի: Պու գօղուչարտա միւսթիմէրին
աղըր իւամըլարը թէվգիֆ էտիլմիշ օլուպ,
սէրթ պաշըլարըն թէճղիյէ էտիլմէլէրի իչին
տէ գարանըլը վէ գիյատէսիլլէ տարաճըգ իքի
միւսթիմիլ գօղուչ մէվճուտ իտի: Անլէրէ իլգա
օլընան միւսթիմէր ուլոմագ իչին ուզանա-
մայըպ, սալթ պօյու պօյուընճա գօղուչըն մաիլ
տիվարընա եասլանմագա մէճպուր իտիլէր:
Երիմի տէօրթ վէ պազէն գըրգ սէքիլ սաաթ
սիւրէն իչպու ճէզանըն նիճէ տէհչէթլի վէնի-
ճէ իշքէնճէլի իտիլինի խայալ էթմէք միւսթիլ
տէլիլ տիր: Միւսթիմէրին խաֆիֆ իւամըլարը
եէվմիյէ իքի սաաթ էն իւսթ կիւլէրթէտէ կէզ-
մէյէ իմթիյաղլարը վար իտի: Աղըր իւամըլար
իտէ, իթաաթլարընըն տէրէճէսինէ կէօրէ կիւն-
տէ եւ հաֆթատա պիր սաաթ իքինճի կէօ-
յէրթէտէ կէզմէյէ միւսաատէ օլընըրլար իտի:

Իշթէ պու հապսխանէ ի ամիլէ ի պահ-
րիլէնին մուխթասար պիր թարիֆի: Անըն
աշաղըսընը եօգարըսընը, հանընը եէօրէսինի

հէմ էտէվաթը ճէզաիյէսինի թէմաշա վէ ան-
լէրին սալթ էզմինէ ի գատիմէ էսէրլէրի իտի-
յինի թէիաթիւր էտիպ, մազինին զսւլմ վէ
ատաւէթի, զէմանըմըզըն մէրհամէթ վէ ատա-
լէթինէ թէհաւվիւլ էթմիշ իտիյինի թէիաթիւր
էթտի. քճէ Ալլահա թէշէ. քքիւրլէր արզ էթմէ. ք-
տէ իտիմ:

ՏԻՆԻ

«ՀԱԳԻԳԱԹ ՎԷ ՀԱՅԱԹ»

Ճէմաաթլարըմըզ արասընտա մուգթէտիր
վաըզլարըն վէ քիթապլարըն գըւլէթինտէն
տօլայը տէրին պիր սուրէթտէ հիսս օլունան
իքի պէօյիւ. ք ինթիյաճ վար տըր: Մէմլէ. քէ-
թիմիզլին իգթիսատի վէ սիյասի ահվալը վէ
քիլիսէլէրիմիզ իտարէ էտէն հէյէթլէրին պա-
զը գուսուրլարը սէպէպինտէն կէնճլէրիմիզ
վաըզլըզա հէվէս էթմէյօր, մէվճուտ վաըզ-
լարըմըզտան պազլըլարը սա տիյարը ախէրէ
կիթմէյէ մէճպուր օլույօր: Քէզպի. ք, մէմլէ-
քէթին ահվալը վէ էհալիմիզ արասընտա գը-
րաաթիւրվէրլիյին նօզսանը՝ հէնի քիթապլար
նէշրինէ միւլէլիթլէրիմիզի թէշվիզ էթմէյօր:
Պու սէպէպտէն ճէմաաթլարըմըզ արասընտա
մանէվի պիր գըւլէթ հիւքմ սիւրմէ. քտէ տիր:

Պէօյլէ պիր սըրատա էն մուգթէտիր վաըզ-
լարըմըզտան պիրինին կանի, Վեր. Մ. Կ.
Փափաղեանըն էն էյի վազլարընտան պազը-
լարընը «Հազիզաք վի Հայաք» սէրլէվիալը
պիր քիթապ սուրէթինտէ թապ ու նէշր էթ-
տիրմէսի ճէսարէթպախշ պիր վազըա տըր:
Միւմաիլէյին գուվվէթլի սէտասը վէ միւլէս-
սիր քէլամլարը Կիլիկիանըն սայքի ճիւմլէ
մինպէրլէրինտէն իշիտիմիշ իտի: Շիմտի օ՝
օզիանոստան էօթէաէ պուլունույօր իսէ տէ,
սէվինիւրիզ քի պու հօլ իլէ հինէ վաթանտա
քէնտի սէսինի իշիթտիրմէյէ թէշէպպիւս էյ-
լէմիշ տիր:

Մէզքիւր քիթապ 240 սահիֆէտէն վէ 15
վազլարտան իպարէթ օլուպ, անլէրտէ ինճի-
լին պէօյիւ. ք վէ մուհիմմ թալիմլէրի մուհար-
րիլէ մախսուս իսթիլլահաթ իլէ վէ ալըզ հէմ
միւլէսսիր պիր ուսուպ իլէ գարիյունա թապ-
տիմ էտիլմիշ տիր: Տին ի Մէսիհի, Քէֆարէթ,
Թէպրիւր, Տուա, Բուս իւլ Գուսուս, իւզէրինէ
օլան վազլար սալթ իլմ ի իլահիյէ տաիր պահս-
լար օլմայըպ, անլէր իրիսթիյան հայաթընա

ալադատար օլան ամէլի նօզթու ի նազարտան
տա իզահ վէ թաթպիզ էտիլմիշէր տիր: Յի-
սուսըն պասարը, Տալէթիմիզ, Ղալէպէ էօմրիւ
վէ էմալը վազլար տա տօղրուտան բուհանի
հայաթը թէշվիզ էտէն պահսլար տըրլար: Փրօ-
թէսթանլըզ, ինճիլին թէրազըսը վէ ինթի-
պահ ը բուհանի պահսլարը իսէ սէրլէվիալարը-
նընըն իմա էթտիյի մէսէլէլէրէ տաիր ճէմաաթ-
լարըմըզ վէ վաըզլարըմըզ թէնվիլ էտէճէք
նուլթալար տըրլար:

Պիւթիւն քիթապ, մուհարրիւրին հիւքսէք
հայաթը բուհանիյէսինի վէ չէվզիլ հիսսիյա-
թընը իզհար էթմէ. քտէ օլուպ, անը օգույան-
լարըն իմանընը թազվիյէ վէ հայաթը մանէ-
վիյէսինի թէրֆի էթմէյէ միւսաիտ տիր: Պու
վազլար վաըզսըզ մինպէրլէրտէ տէ զրաաթ օ-
լունարապ ճէմաաթլարըմըզ տաիր հիւսնի
խըսմէթ իֆա էտէպիլիւր:

Իւմիտ էտէրիզ քի կիւզէլ պիր սուրէթտէ
տէ թապ էտիլմիշ օլան պու քիթապ գըսա պիր
միւստէթ զարֆընտա ֆիրուլթ էտիլիւր տէ,
միւլէլիլի թէքրար պիր վազլար քիթապը
տահա թէտարի. ք էթմէյէ թէշվիզ էտիլիւր:

Յ. Գ. Գ.

ՃԱՓՕՆԻԱ ՎԷ ԽՐԻՍԹԻՅԱՆԼԸԳ

ՎԵՐ. ՄԻՊԱՐ Յ. ՄԵՆՁԵՐԵԱՆ

Ճափօնիանըն սէքէնէսի պէհէր սէնէ հիւզ-
տէ պիր նիսպէթտէ արթմադատա տըր վէ
չիմտի ֆօրմօզա տա տախիլ օլարազ 51 միլիօն
սէքինէսի պուլլընյօր: Օրատա ճարի օլան տին
փուլթիւրէսթլի. ք օլտուզու մալիւմ ի ամմէ
տիր: Մէտէնիյէթ իլէրի կիթտի. քճէ վէ մէ-
տէնի միլլէթլէր իլէ ալադալարը իզտիյատ
պուլտուգճա պաթըլ իթիգատ վէ մուզիւր ա-
յինլէրէ խիթամ վէրլիմէ. քտէ տիր: Պիզ
պունլարտան պազլըլարընը ըյշ իւլ այն միւշա-
հատէ էթմիշ օլան միսթանէրլէրին չէհատէթինէ
կէօրէ պէյան էտէճէյիզ:

Օրատա չօզ չէշիտ փուլթլար պուլունույօր,
օնլարա կէօրէ տէ չօզ հիւքէլլէրի վար,
Եէտտօտա պիր հէյքէլտէ աղրը իլահը վար,
պաշը հա գօլու, հա տիզի, հա հէր հանլը պիր
հէրի աղրըյան խասթէլէր օրայա կիտիպ՝ էլ-
լէրինի իլահըն իւզէրինէ սիւրէրէք աղրըյան
հէրլէրլինի օղալարլար, պունը օլ գատար հափ-
մըլար քի փուլթուն պուլունու վէ սաիր գըսմ-
լարը աչընմըշ: Օլ հէյքէլտէ տիկէր պիր իլահ
տա պուլունուր քի, ատէմլէր՝ պիր քեաղըտա

տուա հազարլար, սօնրա օլ քեաղըտը չիյնէյիպ
եռւլարլարսըդտան սօնրան աղըզլարընտան
խըզընճա փուլթա թիւքիւրիւրլէր: Էյէր օ քեա-
ղըտ թօփու փուլթա հափըըընտա տուա դա-
պուլ օլունմուշ սայըլըպ մէսըուր օլուր,
եափընմազսա՝ աուա դապուլ օլունմամըշ տէ-
յու զանն օլունուր: Սաիր պիր չէհրտէ փէք
պէօյիւք վէ երեքսէք պիր հէյքէլ վար, պա-
ղէն առէմլէր, օլ հէյքէլին պուրճընա չըգըպ
տուալարընը սէօյլէտիքտէն սօնրա, 50 այադ
երեքսէք օլան պու իրթիֆատան քէնտիլէրի
աչաղը աթարլար, շու դանը իլէ քի, էյէր
տուալարը իշիտիլմէմիլ իսէ, իլանլարըն ին-
տինտէ մազհար ը լուլթ օլմամադտան իսէ,
էօլմէք միւրէճճան տըր վէ շունը աէմէլի քի,
պազըլար պու միւտհիլ սըչրայընտան սաղ
գալըրլար, չօզլար էօլիւրլէր, ամմա հիլա
խթիման հէր սըչրայանըն պիր դաշ քէմիյի
գըրըլմըշ օլըր:

Պու տիյարտա իրիսթիյանըղ չօգ միւշքի-
լաթլէ եերէշմէյէ պաշլատը, վէ չիմտի Գա-
թօլիք եպիսկոպոսախան վէ ժողովախան հէման
պիր միլեօն իրիսթիյան պուլունուպ 200,000ի
քիլիսէ ազասը տըր: Օրատա ատի մէքթէպ-
լէր, գօլէճլէր, իլմի իլանիլէր վէ տար իւլ
ֆինուշլար աչըլմըշ օլուպ պու գօյու զուլ-
մէթտէ օթուրան գալմա՝ իլմի, ախլագի վէ
րուհանի նուրլար իշրաք էտիլմէքտէ տիր:

Լաքին 51 միլիօն սէքէնէսի օլան պիր տի-
յարըն անճագ 1 միլիօնը ինճիլին նուրըյլէ
թէնվիր օլունմուշ իսէ, կէրիսէ նէ՝ պէօյիւք
պիր իղտիւնամ էլան զուլմէթտէ գալմըշ իտի-
յինի կէօրմէք գօլայ տըր: Պու վազըա սալթ
ճափօնիայա միւնհասըր օլմայըպ աիւնեա սէ-
քէնէսինին պէօյիւք գըսմը ինճիլին նուրունա
միւլթաճ հալտէ տիր: Աճէպա «գուլմէթտէ
օթուրան գալմլարըն նուր ը ազիմ կէօրմէլէրի
իլին» մէսուլ օլան սալթ էլօրօփա վէ Ամէրի-
գանըն իրիսթիյան միսիօնէր չիրքէթլէրի՝ մի
տիր: Պիլիմ տիյարընըղըն իրիսթիյանլարը՝
նէ՝ զէման պու ազիմ մէսուլիյէթտէն քէնտի
հիստէլէրին, աիւշէն գըսմը իճրա էթմէք իլին
ուլանճագ տըր:

ՄԻԽԹԻՆԵՎՎԻ

ՏԷՕՐԹ ԵԱՌԱԳԼԵ ԵՕՆԱՍ

8.

Պիր ագչամ իւզէրի, իխթիյար Հաֆըզ, հէմ-
չիրէսինին էվինաէ պուլունուպ եէկէնի շու
քէօրիէ թայը կէմ ալմաղա ալըշտըրմադ իլին
անա քէնտի տէլիլէրինի տախի իրաէ էթտիյի
սըրատա, ուզագտան պիր քէրպանըն կէլտի-
յինի խապէր վէրէն պիր սիւան սէսի իշիտիլ-
տի: Ապտուլլան Հալիմէյի գալպի գըրըգ, Հա-
ֆըզը իսէ մէյուս պիր հալտա պրագմըշ օլա-
րագ, գալգուր վէ պու էճնէպիլէրի իսթիգպալ
էթմէյէ կիթտի:

Չօգ կէշմէզտէն, պէրապէրինճէ կէնճ ֆա-
դաթ գուլվէթլի վէ իրի պիր առէմ պուլուն-
նարագ չատըրա ալմէթ էթտի: Էճնէպի՝ Հա-
ֆըզա վէ հէմչիրէսինէ թէմէնա էտէրէք ան-
լէրէ տիգգաթլա պազտը: Սօնրա քիւշիւք
կէօլէրինի Ապտուլլանա թէվճի հտէրէք տէ-
տի, «Պու Պէնի էօմէր աչիրէթի տէյի՝ մի տիր,
վէ Ապտուլլան իսին ի Եուսուֆըն չատըրընտա
պուլունմայօրմըլմ»:

«Սիլի գապուլ էթմէք շէրէֆինէ նաիլ օլան
Ապտուլլան տըր,» ճէվապ վէրտի կէնճ, «Հէփ
կէօրտիւքլէրին էմրին ալթընտա օլուպ սանա
խըզմէթ էթմէյէ միւհէյյա տըրլար»:

«Նէ՛» նիտա էթտի էճնէպի, «Օն սէնէ դայ-
պուլպէթիմ՝ պու էվտէ էճնէպի՝ սայըլաճագ
գատէր մի պէնի թէպաիլ էթմիշ տիր: Ապ-
տուլլան պիրատէրինի ունուլտո՛ւ մը. վալի-
տէմին եալընըգ պիր էվլատը՝ մը վար»:

Ուզուն պիր միւտտէթ միւֆարագաթտան
սօնրա էօմէրի թէքրար կէօրտիւքլէրինաէ
հէփտիտէ սօն տէրէճէ մէսըուր օլտուլար: Ապ-
տուլլան պիրատէրինին պօյնունա թէքրար
թէքրար սարըլտը: Հալիմէ, էվլատլարընը
թէքրար թէքրար տէրաղուշ էթտի, Հաֆըզ
իսէ, էօմէրին նանքէօր օլտուղունա հագգսըղ
օլարագ չիւպհէ էթտիյի իլին քէնտի քէնտինի
թայիպ էթմէքտէ վէ ինսանըն նէ ֆէհմսիգ պիր
հայլան օլտուղունու աիւլինիւպ տուրմագտա
իտի: Ագչամ թաամընը եէտիքտէն սօնրա էօ-
մէր սէօյլէմէյէ պաշլատը վէ Ապտուլլանըն է-
լինի մուհապպէթ իլէ սըգարագ տէտի: «Սէ-
նինլէ պէրապէր պուլունտուղում վէ խուսու-
սա սանա պիր խըզմէթ էթմէյէ կէլաիյիմ իլին
նէ՛ գատար պախթիյարմ»:

«Սէօյլէ գարտաշըմ» տէտի Ապտուլահ, «Պիր շէյտէն գորգմամ, պիր շէյէ տէ արզու էթմէմ, շու հալտէ պիլմէյորում քի պանա նէ՝ խըզմէթ տէ պուլունաճաքսընըզ: Լաքին, չոգ տէֆա թէհլիքէ մալլումաթըմըզ օլմայարազ հաղլաշըր վէ պիր տօսթուն կէօղիւ դատար չապուզ կէօրէն պիր շէյ հօգ սըր:»

«Մէյտանտա պիր թէհլիքէ հօգ տըր, պախթ վար» ճէվապ վէրտի էօմէր, «Վէ պու սէ պէպլէ պուրայա կէլտիմ: Թախթէն կէլիյօրում, Շէրիֆի ազամ պէնի չաղըրմըշ իտի, էօմէր տէտի, օ պանա պիլիլիմ քի ձիտտէտէ էն զէնկին վէ կէօղիւ աչըզ թիւճճար սէնսին: Չէօլտէ հէր քէս սէնի պիլիլ, հիշ պիր աշիւրէթ հօգ տըր քի խմինի հիւրմէթլէ եատ էթմէսին վէ սէնին մէօհրիւնիւ կէօրտիւլ յիւնտէ էմթաանա նազլ էտէճէք տէվէլէր վէ անը մուհաֆազա էտէճէք ճէսուր ատէմլէր թէտարիք էթմէսին: Պու սէպէպտէն տօլայը սանա սոն տէրէճէ հիւրմէթ էտէրիմ իշթէ պու հիւրմէթիմի պիլ ֆիլիլ իպրազ էթմէք իշիւն սէնի պուրայա չաղըրտըմ: Հիւրմէթլէ պիր թէմանա էտէրէք շէրիֆին սէօղիւն տէվամ էթմէսինէ ինթիզար էթտիմ: Պիր արա ուզուն սագալընը օխշա տըզտան սոնրա միւթէրէտտիտանէ տէվամ էթտի: Պէնիմ տօսթլուղումու զըյմէթլի ատտ էտէն Մըսըր փաշապը պանա պիր ճարիյէ կէօն տէրմիշ տիր: Պու ճարիյէ պէնիմ խանէմին զիյնէթի օլաճազ վէ փաշայա տօղրու օլան հիւրմէթիմտէն տօլայը մէրգումէ իլէ իզտիվաճ էտէճէլիմ: Փաշանըն պանա էթտիյի պիր շէրէֆ տիր: Հէր նէ դատար իթթիյար իսէմ տէ անը մէմնունիլէթլէ գապուլ էտէրիմ: Փագաթ պու ճարիյէ տահա պուրա կէլմէմիշ տիր վէ մէրգումէյի կէթիւրմէք իշիւն տըր քի զէքուս վէ մէհարէթինէ միւնթաճըմ: Մէրգումէ ձիտտէյէ չըգամազ, զիրա թիւրք թոփրազը տըր: Պու սէպէպտէն պէնիմ հիւրմէթիմ տախիլինտէ պուլունան Եամպօյա չըգմալը տըր: Եամպօտան Թախթէ գատար ուզուն պիր մէսաֆէ վար: Վէ Չէօլտէ, պազէն նուֆուղումա իթաաթ էթմէյէն, գանուն թանըմայան սէրսէրի հարէմիլէր տէ վար: Շիմտիքի հալ, անլէրլէ օղրաշմազ իսթէմէտիյիմ կիպի լիսանա տիւշմէք տէ արզու էթմէյօրում: Պունուն իշիւն պանա էօյլէ մուզթէտիր վէ իշլէք պիր ատէմ լազըմ քի կէօյա թիճարէթի իշիւն Եամպօյա կիթմէքտէ օլսուն: Պու էօյլէ պիր եօլճուլըզ

տըր քի սիզ փէք սուհուլէթլէ իճրա էտէպիլիլ վէ քիմսէնին տէ տիգգաթընը ճէլպ էթմէզսինիզ: Մուհիմ պիր էմթաա չըգարմա իշիւն Եամպօյա կիթմէնիզտէն տահա թապիլինէ՝ օլապիլիլ վէ պու գատար նուֆուղումա վէ տօսթլարընը պուլունան պիր մէմլէքէթտ սիզին կիպի սատէ պիր թիւճճարա քիմ թէլարուզ էտէճէք:»

«Շէրիֆ պէօյլէ սէօյլէտի: Պու թէհլիքէ շէրէֆի ըտտ էթմէյէ չալըշտըմ իսէ տէ, պանա էն տէհլէթլի պիր պագըշա պագտը Պիր պէյին հիտտէթի, արսլանըն կիւրլէմէսինէ պէնզէր, անը զազապանտըրմազ մահվ օլմազ տէմէք տիր: Պէօյլէճէ իսթէր իսթէմլար էլիմտէն կէլմէյէն իշի եափմաղա րազի օլտումա տէն:

«Էյ միւնթիլէրին ամիրի,» տէտիմ, տօղրումա տըր քի Սլլահ իշիմի միւպարէքլէմիշ տիթազ վէ չէօլտէ պիր չոգ տօսթլարում վար: Սէնտէտըմ էթմէք, պէնտէն իսէ տիւնլէմէք վէ իթաաթէն էթմէք:»

«Փէք կիւզէլ» տէյու նիտա էթտի Ապտուլահ, «Պու իշտէ մուզապլէմէթ էտէճէք թէման իլքէ վար իսէ տէ գազանաճազ շէրէֆ տէ վապու տըր:»

«Իշթէ պունուն իշիւն եանընըզա կէլտիմ» ճէվապ վէրտի էօմէր, «Պու նէճիպ թէյէպպիւս սիւ իճրա էթմէք իշիւն ճէսուրլար ճէսուրլու օլան պիրատէրիմտէն, զէքի վէ տագիզ Հաթէքս ֆըզտան վէ սէնին շէճի արգատաշարընտան մատա քիմիմ վար: Եօլ իւզէրինտէ պուլունան Պէտէվիլէր պէնի ասլա կէօրմէմիշ տիրլէր: Անճազ իսմիմի պիլիլլէր վէ քէրպանըմէր մուհաֆազա էտէճէք ետտէ, չոգ տէֆա էթտիքէրի կիպի անը թալայապիլիլլէր: Լաքին միւլէյէր սէն արգատաշարըն իլէ օրտա պուլունա նուրսան գօլայ գօլայ հիւճիւմ էտէմլէրլէր, Պինաէն ալէյի իշին պաշընա կէլմէք վէ շէրէպպիլի տախի գապուլ էթմէք սիզէ լալըզ տըր: Փագէ Կէօրիւյօրսունուզ քի չոգ թէքլիֆիսիզ սէօյլէյօրում: Պէն եալընըզ պիր թիւճճարում, սէճէթի իսէ իշ ատէմիսին: Չէօլտէ պէնիմ զէնկին օլտումա տուղումու պիլիլլէր վէ հէր քէս սէրլէթիմ օլան կէօղ տիքմիշ տիր: Չէնկին օլմազըզ շէօհրէմէթի թիմին պանա եարտըմ էթմէսի շէօյլէ տուրտում ի պէլքի պէնի թէհլիքէլէրէ իլգա էտէր շալպուստէ քի սանա հիւրմէթ էտիպ սէնտէն գօրգարլար էթտ իպն ի Եուսուֆ իսմի պիր գուլվէթ տիր, անը մուշ հուզըրու պիր օրտու տըր: Սէնսիզ պիր շէթ եափամամ վէ անճազ սէնին մուլմէնէթին իլէ

խառնալըզընըն իւք իւշ կիւնլէրինտէ սօգմասը չարթ տըր: Պէօյլէճէ միւսապ օլտուգտան սօնրա՝ իլլէթի պաշգասընա նազլ էթմէնի ի- չիւն քիւրթէ ի հալանըն տէրէճէ ի հէրարէ- թինէ կէօրէ 11—20 կիւն, ումումէն 14 կիւն միւրուր էթմէլի տիր: Պու գէմանտան պէտէն էօմրիւնիւն սօնունա դատար (ումումէն 100 կիւն եաշար) պու սինէք՝ իլլէթի սաիր քիմ- սէլէրէ նազլ էթմէքտէ օլուր: Մասէմ քի պու սիվրի սինէքլէր չօգճա թաղէ, թէմիդ վէ սա- քին սուլարտա եաշար, անլէրէ հիւճիւմ էթ- մէք պապընտա եաիրլաճագ իւք շէյ, սու գապ- լարընը մուհաֆազա վէ սու պիրիքինթիլէրինի գուրութմագ տըր: Բէզալիք սիվրի սինէյին իլլէթ գափմասընը տախի մէն էթմէյէ չալըշ- մալը տըր վէ պունուն իչիւն սարը հումմա վուգու պուլան եերլէրտէ, խասթալըզըն իւք իւշ կիւնլէրինտէ, խասթանըն վէֆաթընտա եա իֆագաթ պուլտուղունտա, մէքքիւր մահալի թիւթսիւլէյի սիվրի սինէքլէրի թէլէֆ էթ- մէք իճագ էտէր: Անլէրի թէլէֆ էթմէք իչիւն 1000 միւքեապ այագ հալա իսթիպալ էտէն պիր եերտէ 2 լիպրա նիսպէթինտէ քիւքիւրթ եագմագ լազըմ տըր:

Փագաթ սըթմա սիվրի սինէյի՝ առէմէ եա- զըն եերտէ ասլա եաշամաղլար, վէ սայքի հէր հանկը նէվ սաքին սուլարտա վէ սիվրի սինէք եոււմուրթալարընը թէլէֆ էտէն պալըզ եա պէօճէքլէրին մէֆգուտ օլտուղու եերլէրտէ պուլունուրլար:

ԱՏԱՓԱՉԱՐ Կ. Խ. ՇԻՐՔԵԹԻՆԻՆ

ՅՈՒՐԱԿԱՆ ԶԻՅՆԵԹԻ

Ատափագար Կ. Խ. Շիրքէթինին 30նճը բէսի սէնէ ի տէվրիյէսի պու այըն 10 վէ 11ինէ միւ- սատըֆ ձիւմաա էրթէսի վէ Փաղար կիւնլէ- րի փէք մուլթանթան պիր սուրէթտէ իճրա գըլընտը: Շիրքէթին խտարէ մէճլիսի իւշ այ- տան պէրու պու մագսէտ իչիւն հազըրլըզ կէօր- մէքտէ օլմուշ, զիյնէթի միււմքին մէրթէպէ խօշ վէ բէվնագըլը գըլմագ իչիւն լազըմ օլան հէր չարէյի իսթիմալ էթմիշ իտի: Իսթանպուլ, Բօպէրթ Գօլէճի, Պաղչէճիք վէ Իզմիրթ Կ. Խ. Շիրքէթլէրինտէն մուրախիսալար, Թիւրքիս- տաքի Կ. Խ. Շիրքէթլէրին սէյյար քեաթիպի Մր. Ճէյքըպ, Իսթանպուլտան Լանկա քիլիսէսի չօպանը Վեր. Յովսէփ Ճէճիգեան, Պէյ օլլու քիլիսէսի չօպանը Վեր. Արսէն Պ. Շմաւոնեան

վէ տէրունի չէհրաէն սաիր գէվաթը միւհթէրէմէ խըտմէթլէրտէ հազըր պուլունըպ գըսա նուլթալար իլէ իչթիրաք էթմէյէ տա- վէթ օլունմուշ իտիլէր: Մէքքիւր զիյնէթլէրի պիր գաթ տահա բէվնագեապ գըլմագ մագ- սէտիլլէ աչնի հաֆթատա Իզմիրթտէ իճթիմա էտէճէք օլան Գաւառալիսն Ժողով տախի Ա- տափագարընա տալլէթ օլունտու: Մաէլ մէսար պէյան էտէրիդ քի տալլէթլէրին պիլա իս- թիմաա, հիւլէսի տախի տալլէթիմիդէ իճա- պէթ էյլէտիլէր:

Միւսաֆիրլէր չէրէֆինէ օլմագ իւզրէ չիր- քէթ թարաֆընտան ձիւմաա էրթէսի էօյլէն վագթը պիր զիյաֆէթ թէրթիւլ օլունմուշ իտի: Պու սօֆրայա 40ը միւթէճալըլ տալլէթլիլէր վէ չիրքէթին պիւթիւն ազալարը իչթիրաք էյլէյիպ, պիր պուչուգ սաաթ փէք քէյֆի պիր վագթ կէչիրտիքտէն սօնրա չիրքէթ ազալա- րընըն վէ միւսաֆիրլէրին պիրլիքտէ ֆօթօկ- րաֆլարը ալընտը:

Իւք խըտմէթ ձիւմաա էրթէսի ազալալըն իճրա օլունուպ, մուսիգա, տուա վէ Բիթապը Մուգատտէս գրաաթընտան սօնրա, չիրքէթին բէիսի Յովհաննէս էֆ. Ալիքսանեան պիր գալ սէօզ իլէ թէճէմիւլին մագսէտինի իզահ էյլէ- լէտի վէ պատէհու, սըրա իլէ Ատափագար ճէ- մաաթընըն իսթիյար վէ մէօթէրէմ ազալա- րընտան Տօգ. Սերովքէ Գալալճեան, Պէյօլլու Սր. Նորրգուլթին քիլիսէսի չօպանը Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան, քիլիսէմիդ չօպանը Վեր. Կ. Պ. Ատանալեան, Գաւառալիսն Ժողովըն բէիսի վէ Պաղչէճիք մէքթէպի միւտիրի Մր. Մագ- նօթըն, չէհրիմիդ Կեդրոնալիսն մէքթէպի միւ- տիրի Լեւոն Լարենց էֆ. Իսթանպուլ Կ. Խ. Շիրքէթի մուրախիսալար Տիրան Մարտիկեան էֆ. Բօպէրթ գօլէճի մուրախիսալար Միհրան Ճէճիգ- եան էֆ. Իզմիրթ մուրախիսալար Անգրանիկ Պու- տուրեան էֆ: վէ Պաղչէճիք մուրախիսալար Յովհաննէս Տ. Գրիգորեան էֆ. 6-7 տագիդէ- լիք գըսա վէ միւլէսսիր նուլթալար իրատ է- լէտիլէր: Նուլթալար արաաընտա Հայառնեաց մէք- թէպիլին գուաչը, քիլիսէ գուաչը վէ տիկեր պիր հէյէթ թարաֆընտան թէրէննիւմ օլու- նան թաթլը վէ խօշ մագալար զիյնէթին հէ- լալլէթ վէ բէվնագընը գաթէնտէրգաթ թէգ- իկա էտիյօր իտի:

Սօն թէրէննիւմտէն էվվէլ չիրքէթին բէիս մուլալինի գալըլպ 18 սէնէտէն պէրու պու չիրքէթէ թիյասէթ էյլէյիպ անըն տէվամ վէ

Թերագործը հօլոնտա հէր չարէյի գուլլանա-
րագ հօրուլմա պիլմէդ սէպաթ վէ ֆէտաքեար-
լըդ իլէ չալըյմըլ օլան Յովի. Ալիքսանհան
էֆ.յէ շիրքէթ Թարաֆընտան ալանէն պէյանը
Թէչէքքիւր իլէ, պու հագապիլի Թագտիր խըտ-
մէթի իչիւն միննէթտար օլաուգլարընը կէօու-
թէրմէք իւզրէ, քէնտինին խապէրի օլմայարագ
կէնճլէր Թարաֆընտան հագըրլանմըլ օլան ու-
ֆագ պիր հէտիյէյի էֆ.ի. միւմաիլէյիէ Թագ-
տիր էյլէտի: Հէտիյէ Հ. Ղեւոնդ Ալիանըն
250 դըշ. գըյմէթինտէ օլան Հայապասուս էսէ-
րի իտի:

Պու միւնասէպէթլէ Յովհաննէս Ալիքսան-
հան էֆ. հագըրնտա պիր գաշ սէօղ սէօյլէմէ-
մէք էտէմէմ:

Ալիքսանհան էֆ. Բահնիւնա գարիյունընըն
էքսէրիսինէ մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, էրմէնիճէ
քիթապէթ ալէմինտէ եագաղըր մուհգիպի ախ-
լագ վէ կիւզէլ պէնտլէր իլէ, եիւքսէք պիր
մէվզի իհրագ էյլէմիշ տիր: Միւմաիլէյի Պաղ-
լէճիք մէքթէպի ալիսի վէ Բօպէրթ գօլէճի
մէգունը օլուպ 25 սէնէտէն պէրու վաթանը
օլան Ատափագարտա մուալլիմիք իլէ իշթիղալ
էթմէքտէ պուլունմուշ վէ պու միւտտէթ զար-
ֆընտա քէսքին ֆիքրի, փաք վէ ալի սիյրէ-
թի, գուվլէթլի իրատէթ վէ սէպաթը սայէ-
սինտէ էհալի ինտինտէ մագհարը Թէվէճճիւն
օլարագ կիւն պէ կիւն եիւքսէլմիշ, դայրէթի
չախսիյէսի սայէսինտէ Թէրագըր էյլէմիշ վէ
պու կիւն տէյէպիլիլիւմ, Ատափագար քիլիսէ-
սինին էն պէլլի վէ կէօղէ չարփան ագասը օլ-
մուշ տըր: Հայապասուս մէքթէպիլին միւտրի
էրմէնիճէ լիսան վէ քիթապէթ մուալլիմի օլ-
մագլէ պէրապէր, քիլիսէսին հէր նէվ ումու-
րընտա պէօյլէք հիսսէսի վար տըր: Բեհճէթի
միլլէթիմիդ արասընտա պու նէվ զաթլար չօ-
ղալա իտիլէր:

Ձիյնէթին իքինճի վէ սաըլ խըտմէթի փա-
զար կիւնիւ իքինտի իճրա օլունտու: Թէրէն-
նիւմ, տուա վէ Բիթապը Մուգատտէս գրաա-
թընտան սօնրա, ըէիս Թարաֆընտան շիրքէ-
թին 30 սէնէլիք Թարիլի գրաաթ օլունուպ,
Խօշ պիր Թէրէնիւմտէն սօնրա Մր. Ճէյքըպ
վէ Վեր. Յ. Ա. Ճէճիգեան Թարաֆընտան Կ.
Խ. Շիրքէթլէրի, անլէրին ֆաիտէսի, իճրա
էյլէտիքլէրի իլէր վէ եափմալարը միւգթագի
օլան խուսուսլարը պէրրագ պիր Թարգտա ի-
զահ էյլէյէն փէք մանատար, տօղուն, միւլէս-
սիր վէ գըսսա նութգլար իրատ էտիլտի: Պու

խըտմէթտէ տախի Թէրէնիւմ մուհիմմ պիր
եէր Թութույօր իտի: Էն սօնրա եինէ ըէիս
գաղըպ հագըրունա, տալէթէ իճապէթ էյլէմիշ
օլան մուրախսաս վէ սաիր էֆ.լէրէ պէյանը
Թէչէքքիւր էյլէտի:

Սըտմէթ խիթամընտա շիրքէթին պինա էթ-
մէք իսթէտիյի գրաաթիսանէ վէ ճիմնասթիք
սալօնը իչիւն Թապագ գօնուլուպ 42 լիրա ի
Օսմ. ճէմ էտիլտի: Մէմուլ էտէրիգ Կ. խրիս-
թիյան Շիրքէթինի սէվէն վէ անըն Թէրագ-
գըսընը իսթէյէն հէր ֆէրտ, պու պինանըն եա-
փըլմասընա եարտըմ էթմէյէ հագըր տըր: Ա-
տափագար կիպի 25,000ի միւթէճալըզ, իյշ ու
իշրէթ վէ սէֆահէթէ մէյյալ էրմինի էհալիսի
պուլունան պիր շէհրտէ պէօյլէսի պիր միւլէս-
սէսէյէ էչէտա ի լուզում վար իտիլինի Թէէքիտ
իլէ մէսէլէյի Ալլահըն իչինի սէվէն սէխալէթ-
քեար զաթլարըն տիգգաթընա հէվալէ էտէ-
րիգ:

ՊԵՏՐՈՍ Բ. ԳԸՐԳԵԱՇԱՐԵԱՆ

Աստիպագար. 19 Մայիս, 1913

«ԲԻԹԻ ԲԵՐՐԵ ՏՕՂԱՌՈՒՇ ԱՏԵՄԼԻՐ»

ՎԵՐ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ս. ԷՍԲԻՃԵԱՆ, ԲԵՍԱՊ

Բահնիւնանըն 16ճը նուսիսինտէն պէտէն
սօն գափագտա իլան օլունան «Իքի քէրրէ
տօղմուշ առէմիլը» (Twice Born Men) նամ
քիթապ դայէթ ճալիպ, իլմի վէ բուհանի նագ-
լիյէթլէրտէն իպարէթ տիր: Իշպու քիթապ
էվրօփա վէ Ամէրիգատա օլ գատար քէսպ ի
շէօհրէթ էթտի քի 3 սէնէ գարֆընտա 19 տէ-
ֆա քիւլլիյէթլի մըգատարտա Թապ վէ նէշը
օլունտը:

Փրօֆ. Ճ. Ա. Գօ տէյօր, «Մր. Պէկպինին
քիթապը օլ գատար տիգգաթլը վէ ճէմիլ պիր
սուրէթտէ Թահրիր օլունմըլ տըր քի պիլթիւն
ճիհանըն տիգգաթընը ճէլպ էթսէ չայէսթէ
տիր:»

Բիթապ տինի գուվլէթէ չիւպհէ էտէնէ
պիւրհան վէ չահիտլէր իրաէ էտէր: Ճանլա-
րըն խէլասըլլէ ուղրաշան մուալլիմ վէ վաիդ-
լէրիմիզէ, լէյլ ու նիհար միւգթարիպ օլան
միւսրիֆ էվլատլար փէտէրլէրինէ, վէ հաքէ-
գա պէքրի գէվճլէրինին Թէատտի վէ սէֆահէ-
թիլլէ միւթէգզի օլան գէվճլէրէ Թէսէլլի,
գուվլէթ, իլհամ վէ վահի նէֆիս էտէր:

Իշթէ պու միւլէսսիր քիթապը պիթթէրճէմէ
մէյտանը ինթիշարա գօմագտա սաիգա ի էվ-
վէլիյէմիդ հէմճինսիմիզէ Իֆաի խըտմէթ էթմէք

տիր: Սանիէն քիթապըն հասըլաթընըն գըսմ ը ազամընը քիթոլուգտա ինչա էթմէքտէ օլտուղումըզ քիլիսէ պինասընա սարֆ էթմէք տիր:

Էլան պու քիլիսէյէ 200 լիրա գատար սարֆ օլունմուշ վէ հալա իթմամը իչին 250 լիրա գատար իհթիյաճըմըզ վար տըր: Էրքէքէր գարըլար վէ հաթթա չոճուգլար պիլէ նիչէ իւճըթէլէ էտիլէճէք իշլէրի, մէսէլա թաշ, քիլէճ, գոււմ չէքմէք վէ սաիրէ կիպի իշլէրի քէնտի արգալարըյէ թաշըյարագ, քիլիսէյէ նագտ, վագթ վէ էմէքէրիլէ խըզմէթ էթմէքտէ տիրէր: Գամէրին ըըղընտա վէ հաթթա գարանըզ կիճէլէրտէ պիլէ ֆէնէրէր վէ մաշալէլէր կագարագ պէօյիւք քիւչիւք պիլէթիւն քէօյ ճէմաաթընըն գարընճա գաթարլարը կիպի տիւղիլիւկ թաշ չէքմէլէրինի սէյր էտէն՝ անլէրին քիլիսէյէ տողրու օլան ֆէտաքեարանէ ղայրէթլէրինէ միւթէհայրի օլմամագ վէ անլէրէ մուսվէնէթ էթմէմէք էտէմէղ:

Մէմուլ վէ էմէլիմիլ պու տըր քի չօգ տօսթլար չախսէն ազլի վէ բուհանի իսթիֆատէտէ պուլունմագ վէ հէմ տէ քիլիսէմիլէ մուսվէնէթ էթմէք մուճիպիլէ իշպու քիթապտան սաթթուն ալմաղա սայ էտէճէքէր: (*)

Նիւ Եօրգ թէլէֆօն վէ թէլէղրաֆ գոււմփանհասընըն նէշը էթտիյի պիր պէյաննամէյէ նազարէն, Մ. Ամէրիգա թէլէֆօն խաթթլարը ճիհէթիլէ տիւնհատա պաշտա տուրու: Տիւնհատա մէվճուտ հէփ թէլէֆօնլարըն կիւղտէ 67.4ի Մ. Ամէրիգատա վէ պէս 26.3ի էվրփատա տըր: Մ. Ամէրիգատա մէվճուտ օլան 7½ միլիօն թէլէֆօն խաթթընա նիսպէթլէ Ալմանիատա պէս ½ միլիօնտան պիր ազ ղիյատէ վէ Ինկիլթէրրատա օնա սանի օլմագ իւզրէ 649,000 վէ լիսթատա իւչիւնճիւ օլան Ֆրանսատա իսէ 232,700 ատէտ վար տըր: Սալթ Նիւ Եօրգ չէհրինտէ՝ Պէլճիգա, Նօրվէճ, Տանիմարգա, Մաճարիսթան, Իթալիա վէ Ֆիլէմէնքտէ պուլունանըն Եէքիւնիւնտէն ղիյատէ թէլէֆօն վար տըր: Շիգալօտա պիլիւն Ֆըրանսատա պուլունանտան վէ Պօսթօնտա Ավսթրիատա պուլունանտան ղիյատէ տիր:

(*) Ամէրիգատա օլանլար Կոնգրակ դագերաքընը իսթէխանէթիկէ միւրաճէարթէ մէզիւր քիթապը սարսն ալապիլիլէր:

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Պերլին Տիւնիսիւ.— Ալմանիա իմփէրաթօրընըն գըզը Փրէնսէս Վիլթթօրիա Լուիպին, Փրէնս Էրնէսթ Բըմպըրլէնա իլէ ագտ ը իղտիվաճը վուգու պուլմուշ տըր: Ինկիլթէրրա գրալ վէ գրալիչաքը, Բուսիա Ջարը, Տիւք վէ Տիւչէս տը Բըմպըրլէնա մէրասիմի իղտիվաճիյէտէ հաղըր պուլունմուշլար տըր: Պու տիւլին միւնասիպէթիլէ Պէրլինտէ պիր չօգ չէնիլքէր իճրա էտիլիպ՝ հոգըր պուլունան հիւքիւմտարլար շէրէֆինէ ղիյաֆէթլէր քէշիտէ օլունմուշ տըր: Պու միւնասիպէթլէ, Ջաթը Շահանէ ղայէթ գըյմէթլի պիր խալը հէտիլէ էթմիշ օլուպ Պէրլին սէֆիրի Մահմուտ Մուխթար փաշա վասըթասըլա թէվտի էտիլմիշ տիր: Տիւնիւնըն էն պէօյիւլի օլան Ինկիլթէրրա— Բուսիա վէ Ալմանիա իմփէրաթօրլարընըն շու միւնասիպէթլէ պիր արայա կէլմէլէրի հէր նէ գատար սըրֆ չախսի պիր մահիլէթի հաիգ իսէ տէ, էվրփա մաթպուլաթը պունտա պէյն էլ միլէլ մէսալիլ միւշքիւլէնին հիւսնի սուրէթլէ հալլ օլունմասընա տողրու պիր ատըմ աթըլմըշ օլտուղունու միւշահէտէ վէ մէմուլ էտիլօր: Պու տիւլին միւնասիպէթիլէ Ինկիլթէրրա գրալը, Ալմանիա խարիճիյէ նագըրը Մ. Եակօվա վէ Ալմանիանըն Լօստրա սէֆիրի Մ. Լիւնուվսիլիյէ Վիլթթօրիա նիշանընըն պէօյիւք սալիպինի իթա էյլէմիշ տիր: Բէզա Բուսիա իմփէրաթօրը Ալմանիա խարիճիյէ նագըրընա Մ. Ալիքսանտըր Նէվսի նշանընը վէ խտրիճիյէ միւսթէշարընա Մ. Աննա նիշանընը իհտա էյլէմիշ տիր: Ջար հագրէլլէրի Բուսիայա տողրու հարաքէթ էթմիշ տիր:

Ֆրանսա orsmuռնա խեսն.— Ֆրանսա հիւքիւմէթի միւտտէթի ասքէրիյէի իքի սէնէտէն իւշ սէնէյէ իպլաղ էթմէյէ գաիար վէրմիշ իտի: Պու գարար օրտուտա ատէմի խօշնուտի թէվլիտ էտէրէք պու թէրթիպ ալէյհինտէ կէրէք ասքէրլէր վէ կէրէք էհալիթա— րաֆընտան պիր չօգ նիւմայիլէր վուգու պուլմուշ տըր: Թուլ վէ Պէշֆօր չէհրլէրինտէ պու նիւմայիլէր նէթիճէսինտէ պիր թագըմ վագըլար ղուհուր էթտիլինտէն հիւքիւմէթ ժէնէրալֆօյը իղամ էտէրէք լագըմ օլան միւճաղաթը թէրթիպ էթիէսինի էմր էյլիմիշ տիր: Բէզա փարիզ, Պուլօնը վէ Մաքօնտա տախի սօ—

գաղարատ ասքերէրէր թարափնտան նիւմա-
յիւնէր օլմուշ տըր: Մաքօնտա 100 գատար
ասքերէր գահր օլտուն 3 սեկէլիփ խըսնեթի աւ-
փերիյէ տէյու պաղըրարագ սողապարտա տօլաշ-
մըչար վէ նիւմայիշնիւնի մէն էթմէյէ չալը-
չան պիր դապիթ մուլաֆֆագ օլտամըշ: Թուլ-
տաքի վազըալար սէպէպինտէն 16 ասքեր տի-
վանը հարպա չէքիւտիւնէ: 15 ասքեր Աֆրի-
գայա կէօնտէրիւմէյէ, 40 քիշի 30տան 60 կիւն
հապսա վէ կէվնէք մուամէյէ էթտիքէրի ի-
չին 13 գապիթ լիւթպէլէրինտէն մահրում
էտիւմէյէ հիւքմ էտիւտիւնէ: Հիւքիւմէթ պու
նիւմայիշնիւնի մէն էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր
վէ իթթիխազ էթտիյի թէտապիրի 186յա
գարը 381 ռէյէ փարլամէնթօ թաստիգ էթ-
միշ տիր: Սօն ալընան խապէրէր՝ պու նիւմա-
յիւնէրին հազիզի իսհան չէքիւնի ալտըպարընը
խապէր վէրիյօրլար: Բօտէ փիյատէսինն 122
ինճի պէօլիւկիւնիւն իսհանընա գապիթլէր տա-
խի իշթիրաք էթմիշ տիրէր: — Ճափօնիա
իմիէրաթօրը Միքատօ աղըր պիր սիրէթտէ
խասթա օլուպ հայաթը հազընտա էնաիշէ է-
տիլիյօր: Հաթթա պաղը թէլէղրաֆլար վէֆա-
թընը տախի խապէր վէրաիւնէր իսէ տէ թէէք-
քիւտ էթմէտի: Խասթալըղը ճիւշըլէրինտէ իմիշ:

ՏԱԽԻԼԻ

Սուլնըն չէրաթի ի էսասիյէսինին իմզալան-
մասը կիւնիւյէ թէսասըֆ էյէյիւպ կէճիւքմէքտէ
տիր: Միւթթէֆիլզէր պաղը թատիլաթ վէ
թէպտիլաթ թալէպ էտիյօրլար, հանի էվվէլա
Յիւնճի վէ Յիւնճի պէնտէրտէքի, «Միւթթէհիտ
հիւքիւմտարլար վէ Սուլթան՝ Արնավուտուղ
հուտուտը վէ Ատալար մէսէլէսի թայինինի էվ-
րօփայա թէրք էտէր» իսարէսինտէն «միւթթէ-
հիտ հիւքիւմտարլար» սէօղիւնիւն չըգմասընը,
սանիէն, փարիզ Մալիյէ գօնֆէրանտընտա միւթ-
թէֆիլզէր մուրախիսալարընըն սիւվէլ ի
մուազղամա մուրախիսալարը իլէ աշի հու-
ղուգա մալիք օլմասընը, սալիսէն, մուհարէպէ-
տի՛ն էվվէլ մէվճուտ օլան մուահէտէլէրին քէ-
մաֆի էս սասըղ տէվամընը իսթէյօրլար վէ
Սըրպիա Ատրիաթիքտէ պիր լիման ալաճաղը-
նա վէ Արնավուտուղ իչինտէն պիր պիթարաֆ
չըմէնտըֆիլ կէչիւրիլէճէյինէ տաիւր ինկիլթէր-
րանըն վատընա թէէմինաթ իսթէյօր: Սիւֆէրա
իսէ չիմտի պու կիպի թէպտիլաթա կիրիշտիք-
տէ սուլնըն ուղալաճաղընը հիսապ էտէրէք
պէօլէճէ իմզալամալարընը թալիսիյէ էտիյօր-

լար: Տիկէր թարաֆտան Պուլղարլար իլէ
Սըրպլար վէ Եունանլար արասընտա մուխա-
լէֆէթ էքսիք տէյիլ տիր: Մանասթըրա եւ-
գըն Զահարատա Սըրպլար՝ քէօյիւն միւտիրի
իլէ 6 Պուլղար թէլէֆ էյէմիշնէր վէ պիր չօդ
քիւմէլէր Մանասթըրա կէօթիւրիւլիւպ թէվ-
գըֆ էտիլմիշնէր տիր: Եունանլար Վուլլէսթա
վէ Բիւհիւք Բէօփիւլիւ արասընտաքի Պուլ-
ղար մէվգիլինէ աթէշ աչըպ, աթէշ թէքմիլ
մէվգիլինէ սիրաէթ էթմիշ տիր: 30 Պուլղար
Այնօրօղա չըգըպ հիւնիւմ էթմիշնէր իսէ տէ
Եունան ժանտարմասը անլէրի գօլալամըշ վէ
տաղա գաշըլլար: Պուլղարլար պիթարաֆ
միւնթաղայա հիւնիւմ էյէմիշնէր: Պիր միւսա-
տէմէտէ Պուլղարլարտան 200, Եունանլարտան
300 թէլէֆաթ օլտուղու սէօլէնիլիյօր: Պալգան
մուրախիսալարը պէյնիւրինտէքի մուխալէֆէ-
թին միւպալաղա օլունտուղունու պէյան էտի-
յօրլար վէ Եունան Սըրպ պէյնիւնտէ իթթիֆաղ
օլտուղունու թէքըիւպ էտիյօրլար: Պուլղարլար
Դավալա էօնիւնտէն կէլմէքտէ օլան Եունան
ֆիլօսը իւզէրինէ աթէշ էթմիշնէր իսէ տէ Եու-
նանլար ճէվապ վէրմէմիշնէր տիր: — Անա-
տօլու իսլահաթը մէսէլէսի մէճիւսի վիւքէլա-
տա մէվպուը պահս օլմագտա տըր: Շիմտիլիք
ալընան խապէրէր շունլար տըրլար: Պիւթիւն
Անասուղու 6 տաիրէլէրէ թագսիմ օլունաճագ,
1. Շամ, Պէյրուլթ, Հալէպ, Երուսաղէմ. 2.
Պաղտատ, Պարս. 3. Էրմէնիլէր իլէ մէսքին
վիլայէթլէր. 4. Մէրքէգի. 5. Ղարպի Անա-
տօլու. 6. Արապիսթան օլաճագ իմիշ: Պուն-
լարըն հէր պիրինտէ 2 Իսլամ, 2 Խրիսթիյան,
2 Էվրօփալըտան իսարէթ պիրէր գօմիսիօն
թային օլունաճագ, պունլարտան մասա էվրօ-
փալը ժանտարմա մուալլիմէրի կէթիւրիլէճէք:
Շարգի Անատօլուտա արագի մէսէլէսինի հալլ
էթմէք իչին խուսուտի պիր գօմիսիյօն տախի
պունլարա լէֆաղաթ էտէճէք տիր: Թիւրքիւս-
տա ումոււմ իսլահաթա նազարէթ էթմէք իչին
սապըգ Հինասթան վալիսի Լօրտ Գըրըղն,
հախօտ Լօրտ Միլնէր տավէթ օլունաճագ վէ
հէր միւնթագա իչին պիր տէ Էվրօփալը միւ-
ֆէթթիլ թային օլունաճագ: Պունլար Օսմանլը
մէմուրլարը հալինտէ իչլէյէճէքլէր վէ միւս-
թէչարլար օլաճագ տըր: — Մէարիֆ նազա-
լէթի տախի վիլայաթը Շարգիյէտէ իսլաւ օ-
լունաճագ իսլահաթ հաղընտա տիւշիւնիւ-
յօր իմիշ: — Ժեօն Թիւրք, Նովոյէ վրէպիս զա-
գէթասընտա եազըլան պիր թագըմ հալան

խապէսընտրել թէքղիպ էտիյօր: Մէսէլա, կէօյա պիր ճամփայն էնալի չըզըպ 5000 թանէ թէ- ճէմփա էյլէմիլէր վէ շիմտիքի վիւքէլանըն իսթիֆասընը թալէպ էյլէմիլէր, Սատրազա- մըն էվլինէ հաֆթա հափըշտըըմըշ, կէօյա կիւմիւշ սուլա մէզարըզը, Զէյթուն պրունը ասքէրի ֆապրիգասը, Գասըմ, փաշա լիմանը Ալմանյարա սաթըլաճագ իմիշ վէ հիւքիւմէթ միւֆրիս իմիշ, կիւպի խապէսընտրել վէրիյօրլար: — Պէյրուլթա ժանտարմալար թէքրար թօփ- լանըպ պիր նիւմայիշ իճրասընա թէշէպպիւս էյլէմիլէր իսէ տէ, հիւքիւմէթ էօնիւնիւ ալ- մըշ վէ միւսէպպիւլէրէ ճէզա վէրմիշ տիր: — Շամտան միւթէատտիտ իմզալար իլէ հիւքիւ- մէթէ թէշէկրաֆլար քէշիտէ էտիլիպ ֆարիզտէ իճթիւմա էտէն Սիւրիա իսլահաթ վէ Օսմանլը ասէմի մէքքէղիլէթ գօնֆէրանսընա գարըն փրօթէսթօ օլունմագտա վէ օնլար պիր թագըմ մէնաֆի չախսիյէ թագիպ էտէնլէր տէյու թագպիւհ էտիլմէքտէ տիրլէր: Թանիւն պուլթէ- լէկրաֆը վէրէնլէրի մէթիս ու սէնա էտիյօր: — Սապըգ Սատրազամ ֆեհմիլ փաշա Պէյրուլթա փէք չօգ հիւրմէթ իլէ գապուլ օլունմուշ վէ մէքթէպ չօճուգլարը իլէ իսթիգպալ օլունմուշ տըր, Միւշարիլէյի օրատան իզմիրէ հարա- քէթ էթմիշ օլուպ, իզմիրտէ իքի հաֆթա գալտըգտան սօնրա Տէրսաատէթէ ազիմէթ էտէճէք տիր: — Հիւսէյին Ճահիտ վէ սապըգ Հալէպ, Սելանիք վալիսի Բեհգիւմ պէյլէր էվ- րօփայա ազիմէթ էթմիլէր տիր: — Ապտիւլ Համիտ աղըր խասթա օլտուղու սէյլէնիլիյօր: — Սաիտ փաշա տախի աղըր խասթա տըր: — իզմիր լիմանընտա իքի պէօյիւք գազա վուգու պուլմուշ տըր: Մէսաթըրի գուսփանիասընըն Սեմէկալ վափօրը իսթանպուլա կէլմէք իւզըն լիմանտան չըգար իքէն Սանճագ գալէանըն էօ- նիւնտէ պիր թօրիլիլէ չարփըլըպ թէփէ թա- րաֆընտան 7½ մէթրօ ուզուն վէ 4 մէթրօ էնիւնտէ պիր մէսաֆէ ալըլմըշ, գափթան վա- փօրը սիւրիւպ գարայա օթուրթմաղա մուվաֆ- ֆագ օլմուշ, 2 թաիֆէ, պիր Ֆրանսըգ ասքէրի, Տէնիպիտէն պիր գըզ պօղուլմուշ վէ պաղըլար հարալանմըշ տըր: Պունտան սօնրա Հաճի Տա- վուտ վափօրլարընտան Նեվիսա Բօտսա կիթ- մէք իւզըն իքէն աշնի մահալտէ պիր թօրիլիլէ չարփըլըպ դուրգ օլմուշ տըր: Եօլճուլարըն ա- տէտի 200 օլուպ, անճագ 150սի սաղ գալմըշ տըր: Պու վուգուաթը թէֆթիշ իչիւն Ֆրան- սըգ վէ Ամէրիգա սէֆարէթլէրի թարաֆընտան

հէյէթ իրսալ օլունմուշ վէ ախէր ճիւմլէ գոււմ- փանիալար վափօրլարընը իզմիրէ օղրաթմա- մագ իւզըն էմր վէրմիլէր տիր: — Հիւքիւմէթ ի հազըրէյէ գարըն իսլանէթլէ իթհամ օլունմա- լար մահքիւմ օլմուշ տըրլար: Սալի Զէքի իսմիւնտէ պիր խօճա տախի հիւքիւմէթէ գարըն վաղար վէրտիլի իչիւն տէրտէսթ օլունմուշ տըր: — Էնվէր պէյ հէլիպօլույա եազըն տէ- նիզտէ պիր գալըգտա դարգ օլմագ թէշիլէք- սիւնտէ իքէն ինթալիյէ զըրհըսընտան կիտիպ գուրթարմըշ տըրլար: — Օսմանիյէ Լօյսա եա- ղըլտըղընա կէօրէ Պասրա էհալիսի իճթիւմա էտէրէք եէնի վիւլայէթ գանունընա գարըն փրօ- թէսթօ էտիպ Սիւրիա իսլահաթ գօնիթէսիւնի թէրթիպ էյլէտիլի իսլահաթ լաիհասընըն իճ- րասընը թալէպ իչիւն թէշէղրաֆլար եօլլամըշ տըրլար: Պասրա էհալիսի, ճիւմլէ շէյլիլէր վէ աշիլէթլէր՝ էճնէպի միւտաթէլէսիւնէ գարըն մուգալմէթ էտէճէքլէրիւնի պիլտիլիյօրլար իմիշ: — Բեհմիլ փաշա իսթանպուլա վիւրուտ էթմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էրմէնի մէսէլէսի հազընտա էճնէպի դա- ղէթալարընըն պէյանաթը. — Բուսօյի Մալլա. — Պալգանլար մէսէլէսիւնի թէսվիլէսիւնտէն սօն- րա, Էրմէնի մէսէլէսի, Բուս տիփլօմասիւնիւն էն էյի օյուն քեաղըտը օլաճագ տըր: Ինթի- մալէն Էրմէնիլէր, քէնտի մէսէլէլէրիւնի քէն- տիլէր հալլ էտէճէքլէր: Նիյր իսթ. — Էրմէնի- լէր արասընտա պէտպիլիլէ իմարէլէրի միւ- շահատէ օլունույօր: «Հաֆ իլէ փիւլա փիշմէղ» տարպը միսալընա կէօրէ Փաթրիգիւսանէ՝ հիւ- քիւմէթալէն թաթպիլգ էտէճէյի իսլահաթ իւզէ- րիւնէ էվրօփա քօնթրօլը թալէպ էտիյօր: Բեյ. — Պապը Ալի, տիւլէլի մուազգամա սիւֆէրա- սընա, 1895տէ վատ էթտիլի իսլահաթը Էր- մէնիսթանտա թաթպիլգ էտէճէյիլի վատ էթ- մէքլէ պէրապէր Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսանըն էվրօփա քօնթրօլը վաղ էթմէք թէշէպպիւլէ- րիւնէ գարըն գաթի սուրէթտէ փրօթէսթօ էթ- տի: (Մէզքիւր գազէթա պաշգա պիր նիւսիւ- սիւնտէ եաղըյօր): Բուս սէֆիրի՝ Էրմէնիսթան- տա վուգու պուլան հալլար իւզէրիւնէ Պապը Ալիլիւն տիգգաթընը տալէթ էտէրէք ճիտտի վապըթալարա միւրաճէաթ էթմէք իւզիւմիւնիւ թէքիւս էթմիշ տիր: Լ'Օմ Լիպրտա, Ֆրանսա սապըգ պաշ վէքիլի Մ. Ժօրթ Բլէմանս:

«Էրմէնի գըթալարընտան սօնրա» սէրլէվհա-
սըլլա նէչը էթտիյի պիր շէտիտ պաշ մէգա-
լէտէ, Էրմէնիսթան իչին վատ օլունմուշ իս-
լահաթըն էվրօփա գօնթրօլը ալթընտա թաթ-
պիգիին թալէպ էտէրէք չէօյլէ իսթիտալ է-
տիյօր: «Էրմէնիլէր էմին օլսուլար, չօգ կէչ-
մէգտէն էվրօփանըն մէնֆաաթը թալէպ էտէ-
ճէք քի արթըգ քէնտիլէր գըրըլմասընլար:»
Պերլիներ Թալիպար:— Շարգի Անատօլուտա
Բուսլարըն փոփալանսաւ միւտհիշ տէրէճէտէ
իլէրի կէօթիւրիւլիւյօր: Բուս ածէնքլէր մէմ-
լէքէթին հէր թարաֆընտա սէյահաթ իճրա
էտէրէք Քիւրտլէրի իսեան էթտիլիպ մուխթա-
րիյէթ թալէպ էթմէյէ թահրիք էտիյօրլար:
Թան զազէթաւը փէթէրսպուրկտան իսթի-
պար էտէրէք, «Բուս գօնսօլօսլարը Էրմէ-
նիսթանտա վուգու պուլան գաթլարը
հիւքիւմէթլէրինէ րափօր էտիյօրլար: Բուս Տէ-
րիսաատէթ սէֆիրի Մ. տը Կիրս Թիւրք հիւ-
քիւմէթինէ միւրաճէաթ էտէրէք, Էրմէնի գը-
թալարընըն տէվամ էթմէմէսի իչին գաթի
վասըթալար էլէ լալընմասընը թալէպ էթմիշ:
Բուսիա՝ տիգգաթլա Էրմէնի մէսէլէսինի թա-
գիպ էտիյօր: Էրմէնիսթան իսլահաթը իչին
Թիւրքլէրին փրօղրամլարընը միւթալաա էտի-
յօր վէ պու մէսէլէ հազգընտա հիյն ի հաճէթ-
տէ քէնտի էֆքեարընը պէյան էտէճէք տիր» տէ-
յօր: Ազմ Թիւրքճէ զազէթա՝ Պօղոս Նուպար փա-
շանըն ինկիլթէրրա գրալը հուգուրուհա չըգ-
տըղընը պէյան էթտիքտէն սօնրա տէյօր քի,
«Պու հազըլանլար հէփ հագիգաթ օլուպ
Թայըզըն Մայիս 14 վէ Մանչեքսըր Կարսիեհին
Մայիս 15 թարիլիլ նիւսիլէրի տէ անըթաս-
տիգ էտիյօրլար: Շարգի Անատօլու մեհեյեսինին
Լօնսրա սիւֆէրա մեհիլիսինէ միւզաֆէրէ օլընսնա-
ղը աշիֆէար սըր:»—Մէճլիս ի Այան ազաւընտան
Քիւրտ Շէյի Ապտիւլգատէր Էֆ. Օսմանիշի
Լօյս զազէթասընա վուգու պուլան պէյանա-
թընտա «Հէր նէ գատար Քիւրտ միլլէթի մա-
զիտէ միլլի պիր թագըմ զայէլէր թագիպ էթ-
մէմիշ իսէ տէ միւսրազպէշէ սաիս պօյիք գա-
լանաղընա սաիւր պիր սեօզ սեօյիքիսին:» տէ-
միշ տիր: Մուսուլ Տիարպէքիւր հափալիսինէ
տաիր Օսմ. Լօյս զազէթասընա կէլէն պիր մէք-
թուպտա, Պէտրիսանլարըն Ճէպէլ Թուր Քիւրտ-
լէրիյլէ պիրլէչիպ հիւքիւմէթ ալէյհինտէ պիր թա-
գըմ հարաքեաթտա պուլունտուգլարը պէյան
օլունտուգտան սօնրա չէօյլէ իլավէ էտիլիյօր:
«Գօրգուլույօր քի շայէս վագընսա միւսաիսիշի

օլունսագաւս պու հարէֆէր փիլգիւշէ հեհեհի-
շիք ֆիւպիսէհի:»—Փաթրիգիսանէյէ կէլէն րէս-
մի պիր թէլէղրաֆա նազարէն, Ղարզան իս-
թինաֆ մահքէմէսի ազաւը վէ մէչհուր հարէմի
Հասուր Իպրահիմ՝ քէնտի ատէմլէրիյլէ պիր
քէօյ իւզէրինէ հիւճմ էտէրէք իքի Քիւրտ գաթլ
վէ մալլարը թալան էթմիշ տիր: (Նէ՝ մուլթու
մահքէմէլէրինտէ պէօյլէ ազաւար պուլունան
պիր մէմլէքէթէ!!):—Չարսանճագտա էվլէրին-
տէն իխրաճ էտիլէն 4—5 Էրմէնիլէրի հիւքիւ-
մէթ թէքրար էվլէրինէ կէթիլիպ գօմասը իւ-
զէրինէ Քիւրտ աղալար՝ 200 ատէմլէրիյլէ հիւ-
քիւմէթ գօնաղընա հիւճմ էտիպ Քիւրտլէրէ
աօգունուլմամասընը, աքսի թագաւորտէ հէր նէվ
գարընզըլըգ չըգաճաղընը իսպար էթմիլէր:
Հիւքիւմէթ գուվվէ ի միւսալլահայա միւրաճա-
աթ էտիպ անճագ 12 զաիֆ Քիւրտլէրի թու-
թապիլմիշ, տիկէր աղալարտան տաիս պիրի-
սինի տէրաէսթ էթմիշ իսէ տէ մէրգուճ էհա-
լի թարաֆընտան փօլիալէրին էլինտէն ալընդպ
գալընըլմըլ տըր:— Եհնի ճիւնայիքիք քալան-
լար:— Կալաշտան (Աղթամար) Փաթրիգիսա-
նէյէ քէչիտէ օլունան րէսմի պիր թէլէկրաֆտա
Քիւրտլէրին իքի Էրմէնի քէօյիւնի թալայըպ
200 յօյուն կէօթիւրտիւքլէրի, իքի Էրմէնի չօ-
պան գաթլ էթտիքլէրի, Միր Մհէնի իրզանա
կիրիպ ճէպրէն էհալիտէն փարա թահսիլ էթ-
տիյի, վէ պիր Թիւրք թահսիլտար իլէ իքի
ժանտարմա գաթլ օլունտուգու պէյան օլունը-
յօր: Իլավէթէն տէնիլիյօր քի, Քիւրտլէրին
պու հարէքէթի հէմ Էրմէնիլէր հէմ հիւքիւմէթ
ալէյհինէ տիր: Թէքրար Պիթլիստէն կէլէն
պիր թէլէկրաֆտա Քիւրտլէրին պիր Էրմէնի
քէօյիւ իւզէրինէ հիւճմ էտիպ 5 Էրմէնի գա-
լընաղլարը, պիր Սիւրեանի քահանայ գաթլ
էթտիքլէրի, վալինին պուլարը րահաթճա սէյր
էթտիյի վէ սէֆիլ էհալինին արթըգ պու հալ-
լարա տալանամայաճաղը պէյան օլունըյօր:
Պիթլիստէն պաշգա պիր թէլէկրաֆտա Մահմէ
էչէրյանըն 80 ատէմլէրիյլէ Պանոր թէփէսինտէ
չատըր գուրմուշ օթուրտուղու վէ ալըգտան
ալըղա հիւքիւմէթի թէհտիտ էթտիյի պէյան
օլունույօր: Փաթրիգիսանէ պու թէլէղրաֆլարը
նազարը տիգգաթա ալարազ Ազգ. ժողովա
գաթի վէսաիթէ միւրաճէաթ էթմէք լիւզիւ-
միւնիւ պէյան էտէճէք տիր:— Եհնի նէչը օլու-
նան իտարէ ի վիլայաթ գանուհնամէսի մուճի-
պինճէ, մէճլիս ի ումումի ինթիսապաթընա
վիլայէթլէրտէ պալանըլմըլ տըր: Ֆագաթ հէր

Թարափտան շէքվալար կէլիպ պու սուրէթլէ օլան ինթիխապաթտա էրմէնիլէրին հուգուգու- նըն իքի սէպէպլէ փաթմալ էտիլտիլի պէյան օլունըյօր: (1) Տէվաիր ի ինթիխապլէյէ էօյլէ պիր Թարգտա Թազսիմ օլունմըշ տըր քի էր- մէնիլէր միւմքին մէրթէպէ աղ բէյ գազանա- պիլսինլէր: (2) Վիլայաթ մէճլիս ի ումումի ա- գասընը ինթիխապ էտէճէք օլանլար՝ մէպուս ինթիխապ էտէճէք օլան միւնթէխիպ ի սանի- լէր օլտըզլարընտան, կէչէն Փարլամէնթօ ին- Թիխապաթընտաքի հալլար Թէքրար օլունու- յօր: — Ատանա էյթամ վէ Արամիլի իչին պու սէնէքի պիւսճէտէ 10,000 լիրա Թախսիս օ- լունմըշ օլուպ իրատէ ի սէնիլէյէ իգթիրան էթ- միշ տիր: — Էրմէնիսթտտա հիւքմֆէրմա օլան էմնիլէթսիլէք սէպէպլինտէն էհալի ֆէվճ ֆէվճ հիճրէթ էթմէյէ պաշլայօր: Էրզինկիանտան սօն 2—3 հաֆթա գար- ֆընտա 200 գատար վէ բէսի պիր իսթա- Թիսթիգէ նազարէն սըրֆ Ապրիլ ալընտա 1500 իսթիսթիլը Էրմէնիլէր Ամէրիգայա տօղ- րու հիճրէթ էթմիշ տիրէր: — Ազգ. Ժողով կէ- չէն տէֆաքի ճէլսէսինտէ Երուսաղէմ մէսէլէ- սինի Թէսագիգ էթմէք իչին 5 ազատան միւ- բէքքէպ պիր գօմիսիօն ինթիխապ էթմիշ տիր: — Ժառնանակ զազէթասը միւտիր ի մէսուլը վէ սէր մուհարրիրի Միսաք Գօչունեան էֆէնտի (Բասիմ) պու կէճէ վէֆաթ էյլէմիշ տիր (Մա- յիս 28): Միւմարիլէյին վէֆաթըյա Էրմէնի մաթպուլաթը մուգթէտիր պիր մուհարրիր վէ Էրմէնի միլլէթի զըյմէթտար էվլատընտան պիրին զայիպ էյլէմիշ տիր: Բահնիւնա քէ- մալը Էսէֆլէ միւմարիլէյին ալիսինէ վէ տօսթ- լարընա իշթիրաքը հիսսինի պէյան էյլէր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Բիւթանիա իթթիհաս մէճլիսի Մայիսին 28ինճի Չարչէնպի հիւնիւ Պայպլ Հաուզ ի- պատէթիսանէսինտէ իճթիմաէ պաշլամըշ տըր: — Իզմիտ քիլիսէսի իչին Մայիս պիրտէն իթի- պարէն պիր վաիգէ իհթիյաճ վար տըր: Իս- Թէյէնլէր Իզմիտտէ Անգրանիկ Պատուրեան էֆէնտի իլէ մուխապլէրէ էյլէսինլէր: — Վեր. Ա. Շիրաճեան էվրօփա Մըսըր սէյհանաթընտան ափտէթ էտիպ Մարաշա մուվասէլէթ էյլէմիշ վէ Մարաշ Յիւնճիւ քիլիսէնին տալէթինի գա- պուլ էյլէմիշ տիր: — Կիւրիւն վաիգի Վեր. Պետրոս Մուզալեան իսթիֆա էյլէմիշ օլուպ Օգոստոստա օրայը Թէրք էտէճէք տիր: — Կա-

րապետ էֆ. Գօճայեան Մէրզիֆուն գօլէճինին տալէթինի գապուլ էթմիշ օլուպ, հաղ Թա- Թիլինի Թալաստա կէչիրաթտէն սօնրա մա- հալը մէմուրիլէթինէ աղիմէթ էտէճէք տիր: — Մէրզիֆուն գօլէճի իլմ ի իլահի փոֆէսօրը Վեր. Բսէնիտէն էֆէնտի Սամսոն, Պաֆրա վէ Ալաշամը զիյարէթ էյլէմիշ, Պաֆրատա պու- լունտուղու Կիրակի կիւնիւ Ժողովարանտա Յով. 20, 27, այլէթի իւզէրինէ վաղ վէրիպ տիյանէթ խուսուսընտա յիւպսիլիլին հատին- սիլլիլին ինսանըն ալապի վէ մանէվի էօմ- րիւնէ Թէէսիլինտէն պահա էյլէմիշ: Հալըրուն Բում վէ Էրմէնի օլարաք 170 քիլի իմիշլէր: Էօյլէտէն սօնրա. Արժ. Տ. Հմայեակ Բահանայ հայրըն վէ Թաղ. Խորհուրդըն տալէթի իւզէ- րինէ, Հայ. Լուս. Լսարանընտա նուլգլար իրատ օլունմուշ: Էվվէլա Տէր Հմայեակ Հայր Օրհնիլ Սուրք հ, քէլամը իւզէրինէ նուլգ Տիսուլ ինսանլար շէրիաթա իթասաթ էթմէք իլէ մէսուլ վէ միւքէմմէլ օլապիլտիքէրինի պէ- լիղ սուրէթաէ պահա էյլէմիշ: Անտէն Վեր. Բսէնիտիս՝ Էրմիք վէ օրնագ արասընտաքի ֆարզը իրաէ իլէ, ինսանլարըն օրնագ իչին հալընըք Էրմիք քեաֆի իտիլինի զանն էյլէ- տիքէրինի, պունուն իսէ նիճէ պիր խաթա իտիլինի մուգնի վէ միւքսսիր սուրէթտէ պէ- յան էյլէմիշ տիր: Օլ կիւնիւ Ժողովարանտա Աշա ի Բապպանի իւզմէթի տախի իճրա օլու- նուպ Վեր. Բսէնիտիս վէ Վեր. Նիքօլաքի Գուզճագօղլու Բս. ըն մուհապլէթի վէ ֆէտա ի ճան էյլէմէսի իւզէրինէ վազլար էյլէմիշլէր տիր:

Բահնիւնըն միւտիր ի մէսուլ վէ սահիպ ի իմթիլալը Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան էֆ. հաղ Թաթիլինի Ամէրիգատա կէչիրմէք իւզրէ Մայիս 28 Չարչէնպի հիւնիւ Տէրիսատէթտէն հա- րաքէթ էյլէմիշ տիր: Միւշարիլէյին զայթ միւնթաճ օլտուղու պու Թաթիլ քէնտինէ էլ- զէմ օլտուղու կիպի, Բահնիւնա իչին տախի չօգ ֆաիտէլի Թէրթիպլէրէ պատի օլաճագ տըր: Բահնիւնա իտարէսի՝ անըն զայպուպէթի միւնտաիպէթիլէ իճապ էտէն Թէրթիպլէրաէ պուլունմուշ օլուպ, Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեանըն միւֆիտ պէնտլէրի Բահնիւնա սահիֆէլէրինի տաիմա Թէպին էտէճէք տիր: Զիւմլէ մու- խապէրաթ, Թահրիրաթ վէ հիսապլար քէմա- ֆի իս սապըգ եինէ Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան իսմինէ տէվամ էյլէմէլի տիր:

Միւսիւր ի մէսուլ վէ սահիպ ի իւթիլալ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲԵՇԵՇԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱԸ

Տէրիսատէք, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Եօ. 32—34